DEPARTAMENTUL PENTRU RELAȚIA CU REPUBLICA MOLDOVA

EPISCOPIA BASARABIEI DE SUD
MUZEUL BRĂILEI „CAROL I”
ACADEMIA DE ȘTIINȚE A MOLDOVEI
UNIVERSITATEA TEHNICĂ A MOLDOVEI
CENTRUL UNIVERSITAR „BOGDAN PETRICEICU HASDEU” DIN CAHUL
DEPARTAMENTUL PENTRU RELAȚIA CU REPUBLICA MOLDOVA

Simpozionul științific internațional

„20 DE ANI DE ACTIVITATE RODNICĂ ÎN EPISCOPIA BASARABIEI DE SUD”

și comemorarea

„MITROPOLITULUI ANTONIE PLĂMĂDEALĂ: CLERIC, CTITOR, SUSȚINĂTOR AL CREDINȚEI CREȘTINE ȘI OM DE CULTURĂ”

AGENDA ȘI REZUMATE ALE COMUNICĂRILOR

Cahul

• 12 noiembrie 2026 •

Volumul cuprinde Agenda și Rezumatele comunicărilor, prezentate la Simpozionul științific internațional *„20 DE ANI DE ACTIVITATE RODNIC ÎN EPISCOPIA BASARABIEI DE SUD”* și comemorarea *„MITROPOLITULUI ANTONIE PLĂMĂDEALĂ: CLERIC, CTITOR, SUSȚINĂTOR AL CREDINȚEI CREȘTINE ȘI OM DE CULTURĂ”*

Coordonatori:

Preasfințitul Părinte VENIAMIN, Episcopul Basarabiei de Sud

Pr. Andrei APETREI, Consilier Eparhial, Episcopia Basarabiei de Sud

Dr. Ion GHELEȚCHI, Episcopia Basarabiei de Sud, UTM, Centrul Universitar „B. P. Hasdeu” din Cahul,

Editura Istros a Muzeului Brăilei „Carol I”

ISBN 978-606-654-592-1

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în acest volum aparțin exclusiv autorilor.

© Episcopia Basarabiei de Sud

Simpozionul Științific Internațional

„20 DE ANI DE ACTIVITATE RODNICĂ ÎN EPISCOPIA BASARABIEI DE SUD”

și comemorarea

„MITROPOLITULUI ANTONIE PLĂMĂDEALĂ: CLERIC, CTITOR, SUSȚINĂTOR AL CREDINȚEI CREȘTINE ȘI OM DE CULTURĂ”

12 noiembrie 2026 • Cahul

COMITETUL ȘTIINȚIFIC:

Preasfințitul Părinte VENIAMIN, Episcopul Basarabiei de Sud

Viorel BOSTAN, dr. hab., prof. univ., Rector Universitatea Tehnică a Moldovei

Acad. **Ion HADÂRCĂ**, dr. hab., prof. univ., vicepreședintele Academiei de Științe a Moldovei

Acad. **Andrei EȘANU,** dr. hab., prof. univ., Academia de Științe a Moldovei

Eduard MONAICO, dr. hab., conf. univ., Prorector Universitatea Tehnică a Moldovei

Irina TODOS, dr. conf. univ., Prorector Universitatea Tehnică a Moldovei, Centrul Universitar „B.P. Hasdeu” din Cahul

Liliana GROSU, dr. conf. univ., Decanul Facultății Științe ale Educației, Universitatea Tehnică a Moldovei, Centrul Universitar „B.P. Hasdeu” din Cahul

COMITETUL DE ORGANIZARE:

Preasfințitul Părinte VENIAMIN, Episcopul Basarabiei de Sud

Pr. **Andrei APETREI**, consilier eparhial, Episcopia Basarabiei de Sud,

Pr. **Petru VESTE**, consilier eparhial, Episcopia Basarabiei de Sud

Liliana CONDRATICOVA, dr. hab. prof. univ., Academia de Științe a Moldovei

Costin CROITORU, dr. conf. univ., Muzeul Brăilei „Carol I”, UTM, Centrul Universitar „B.P. Hasdeu” din Cahul

Ion GHELEȚCHI, dr., sectorul cultural al Episcopiei Basarabiei de Sud, UTM, Centrul Universitar „B.P. Hasdeu” din Cahul

AGENDA SIMPOZIONULUI

Nr.	Ora	Activitate	Locul desfășurării
1.	**9:00–9:30**	*Parastas* pentru ierarhii care au slujit în această Eparhie și pentru Mitropolitul Antonie Plămădeală	Catedrala Eparhială *„Sfântul Ierarh Dionisie și Sfântul Mare Mucenic Dimitrie”,* Cahul
2.	**9:45–10:30**	Înscrierea participanților și cafea de bun venit	UTM, Hol central, etajul II Centrul Universitar *„B.P. Hasdeu”* din Cahul
3.	**10:10-10:30**	Lansarea Expoziției temporare *„Biblia – calea către iubirea lui Dumnezeu”* Organizatori: Episcopia Basarabiei de Sud, Muzeul Ținutului Cahul, Muzeul Brăilei „Carol I”	UTM, Hol central, etajul II Centrul Universitar „B.P. Hasdeu” din Cahul
4.	**10:30–14:30**	Simpozionul științific internațional *„20 de ani de activitate rodnică în Episcopia Basarabiei de Sud”* și comemorarea *„Mitropolitului Antonie Plămădeală: cleric, ctitor, susținător al credinței creștine și om de cultură”*	Sala Aula Magna, UTM, Centrul Universitar „B.P. Hasdeu” din Cahul
5.	**14:30–15:30**	Masă festivă	Restaurant *„El Caffe”,* Cahul
6.	**15:30–19:00**	Vizitarea Mănăstirii „Eroilor”	s. Stoianovca, raionul Cantemir

ȘEDINȚA ÎN PLEN

Sala: Aula Magna, UTM, Centrul Universitar „B.P. Hasdeu” din Cahul

Moderator: PS VENIAMIN, *Episcopul Basarabiei de Sud*

Nr.	Ora	Activitate / Titlul comunicării	Autor / Instituția
1	**10:30–11:00**	**Mesaje de salut**	**Irina TODOS**, dr. conf. univ., Prorector UTM, Centrul Universitar „B.P. Hasdeu” din Cahul **PS VENIAMIN**, Episcopul Basarabiei de Sud **Gabriel NICOLA**, Consulul General al României la Cahul **Ion HADÂRCĂ**, vicepreședinte, Academia de Științe a Moldovei **Costin CROITORU,** Muzeul Brăilei „Carol I” **Nicolae DANDIȘ**, Primarul mun. Cahul
2	**11:00–13:00 Comunicări în plen**		
		MESAJUL PREAFERICITULUI PĂRINTE DANIEL, PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE *„SLUJIRE JERTFELNICĂ A COMUNITĂȚILOR ORTODOXE ROMÂNEȘTI ÎN BASARABIA DE SUD”*	**Pr. Ionuț-Gabriel CORDUNEANU,** *vicar administrativ patriarhal*
		MESAJUL ÎNALTPREASFINȚITULUI PĂRINTE TEOFAN, ARHIEPISCOPUL IAȘILOR ȘI MITROPOLITUL MOLDOVEI ȘI BUCOVINEI	**Arhim. Nicodim PETRE,** *Episcop ales a Episcopiei de Bălți*
		MESAJUL ÎNALTPREASFINȚITULUI PĂRINTE LAURENȚIU, ARHIEPISCOPUL SIBIULUI ȘI MITROPOLITUL ARDEALULUI *„CONTINUITATE ÎN CREDINȚĂ ȘI COMUNIUNE ÎN HRISTOS. UN VEAC DE LA NAȘTEREA MITROPOLITULUI ANTONIE PLĂMĂDEALĂ ȘI DOUĂ DECENII DE LA RECUNOAȘTEREA EPISCOPIEI BASARABIEI DE SUD”*	**Pr. Andrei APETREI,** *consilier eparhial al Episcopiei Basarabiei de Sud*
		MESAJUL ÎNALTPREASFINȚITULUI PĂRINTE CASIAN, ARHIEPISCOP AL DUNĂRII DE JOS	**ÎPS CASIAN**, *Arhiepiscop al Dunării de Jos*

Nr.	Ora	Activitate / Titlul comunicării	Autor / Instituția
		CÂTEVA REPERE BIOGRAFICE ALE MITROPOLITULUI ANTONIE PLĂMĂDEALĂ (1926-2005)	**PS VENIAMIN** *Episcopul Basarabiei de Sud*
		MITROPOLITUL ANTONIE PLĂMĂDEALĂ ŞI UN DOCTORAT HONORIS CAUSA. **- UN EPISOD INEDIT**	**PS VISARION** *Episcopul Tulcii*
		MESAJUL PREASFINȚITULUI PĂRINTE VARLAAM PLOIEȘTEANUL, **EPISCOP-VICAR PATRIARHAL AL BOR,** **SECRETARUL AL SFÂNTULUI SINOD**	**PS VARLAAM PLOIEȘTEANUL,** *Episcop-vicar patriarhal al BOR, secretarul al Sfântului Sinod*
		MESAJUL PREASFINȚITULUI PĂRINTE PS NECTARIE DE BOGDANIA, EPISCOP-VICAR AL ARHIEPISCOPIEI CHIȘINĂULUI	**PS NECTARIE DE BOGDANIA,** *Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Chișinăului*
		CAUZA MITROPOLIA BASARABIEI ȘI ALȚII CONTRA MOLDOVEI, REPER INTERNAȚIONAL PENTRU LIBERTATEA DE RELIGIE ȘI MOMENT DE TURNURĂ PENTRU ROMÂNII ORTODOCȘI DIN REPUBLICA MOLDOVA	**Pr. Ionuț GABRIEL CORDUNEANU,** *Vicar administrativ patriarhal al Bisericii Ortodoxe Române*
		MITROPOLITUL ANTONIE PLAMADEALA-PREOCUPĂRI ISTORICE	**Arhim. Nicodim PETRE,** *Episcop ales a Episcopiei de Bălți*

SECȚIUNEA I – COMUNICĂRI ÎN SECȚIUNI (13:00–14:30)

Sala 203

Moderatori: Ion GHELEȚCHI, dr. în istorie, *UTM, Centrul Universitar „B.P. Hasdeu” din Cahul*
Pr. Petru VESTE, *Episcopia Basarabiei de Sud*

Nr.	Titlul comunicării	Autor / Instituția
1	**DEMNITATEA PERSOANEI ÎNTRE CREDINȚĂ, CULTURĂ ȘI ȘTIINȚĂ. REPERE DE ANTROPOLOGIE CREȘTINĂ ÎN GÂNDIREA MITROPOLITULUI ANTONIE PLĂMĂDEALĂ**	**Arhim. dr. Andrei IONIȚĂ** *Arhiepiscopia Romanului și Bacăului*
2	**MITROPOLITUL ANTONIE PLĂMĂDEALĂ, PRIETEN AL SFINȚILOR CONTEMPORANI**	**Pr. Alexandru BRICIU** *dr., preot, Patriarhia Română* *Redactor-șef Ziarul „Lumina” al Patriarhiei Române*
3	**LEONIDA PLĂMĂDEALĂ: TREI CEASURI ÎN IAD. PRESA VREMII DESPRE CONTRIBUȚIILE LITERARE ALE IERARHULUI**	**Costin CROITORU, dr. conf. univ.** *Muzeul Brăilei „Carol I”*
4	**MEMORIILE MITROPOLITULUI ANTONIE PLĂMĂDEALĂ DESPRE BASARABIA ȘI BASARABENI**	**Liudmila CHICIUC, dr. în istorie** *UTM, Centrul Universitar „B.P. Hasdeu” din Cahul*
5	**PUNCTE DE CONVERGENȚĂ ÎNTRE ALEXANDRU BOLDUR ȘI ANTONIE PLĂMĂDEALĂ: SEMINARUL TEOLOGIC DIN CHIȘINĂU**	**Polina LUNGU, dr. conf. univ.** *UTM, Centrul Universitar „B.P. Hasdeu” din Cahul*
6	**ANTONIE PLĂMĂDEALĂ – PROMOTOR AL MEMORIEI ISTORICE ȘI AL IDENTITĂȚII CULTURALE ROMÂNEȘTI: VALENȚE EDUCATIVE PENTRU PREDAREA ISTORIEI**	**Luminița MADJAR, prof. de istorie, gr. did. II** *Gimnaziul-grădiniță „Maria Sarabaș”, s. Câșlița-Prut*
7	**MITROPOLITUL ANTONIE PLĂMĂDEALĂ – ALTARUL INIMII CĂRTURARULUI**	**Pr.Prof.Univ. Dr. Constantin NECULA,** *Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna”, Sibiu*
8	**EXEMPLE DE EXEGEȚĂ BIBLICĂ ÎN TÂLCURI NOI LA TEXTE VECHI**	**Pr. Paul-Cezar HÂRLĂOANU, conf. univ., dr.** *Decan al Facultății de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae”,* *Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași*
9	**MITROPOLITUL ANTONIE PLĂMĂDEALĂ ȘI FUNDAȚIA GOJDU**	**Tetiana TOMA, lect. univ. dr.,** Facultatea Transfrontalieră, Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați
10	**ANTONIE PLĂMĂDEALĂ, AMBASADOR AL CULTURII ROMÂNEȘTI PESTE HOTARE**	**Ion GHELEȚCHI, dr. în istorie** *UTM, Centrul Universitar „B.P. Hasdeu” din Cahul* *Episcopia Basarabiei*

Nr.	Titlul comunicării	Autor / Instituția
11	**PRINCIPALELE TEME ABORDATE DE MITROPOLITUL ANTONIE PLĂMĂDEALĂ ÎN „CARTEA OMULUI ÎMBUNĂTĂȚIT”**	**Pr. Petru VESTE, preot, consilier eparhial** *Episcopia Basarabiei de Sud*
12	**PERSONALITATEA PĂRINTELUI DANIIL TUDOR ÎN VIZIUNEA MITROPOLITULUI ANTONIE PLĂMĂDEALĂ**	**Ieromonah Paisie MUREȘAN,** *Episcopia Basarabiei de Sud,* *student gr. IES 2501, UTM, Centrul Universitar „B.P. Hasdeu” din Cahul*

SECȚIUNEA II – COMUNICĂRI ÎN SECȚIUNI (13:00–14:30)

Sala 208

Moderatori: Anatol PETRENCU, dr. hab., prof. univ., *Universitatea de Stat din Moldova*
Pr. Andrei APETREI, *Episcopia Basarabiei de Sud*

Nr.	Titlul comunicării	Autor / Instituția
1	**CORESPONDENȚA INEDITĂ A EPISCOPULUI ANTONIE PLĂMĂDEALĂ CU PREOTUL ANGLICAN DONALD ALLCHIN**	**Pr. Iancu DORIN-DEMOSTENE, dr.** *Arhivele Patriarhale Române*
2	**DOUĂ ISTORII ALE CLERULUI CĂRTURAR: VLAD GEORGESCU ȘI ANTONIE PLĂMĂDEALĂ: CE LE LEAGĂ, CE LE DESPARTE**	**George ENACHE, dr., prof. univ.** *Universitatea „Dunărea de Jos" din Galați*
3	**MITROPOLITUL ANTONIE PLĂMĂDEALĂ DESPRE BISERICA ORTODOXĂ DIN REPUBLICA MOLDOVA**	**Anatol PETRENCU, dr. hab., prof. univ.** *Universitatea de Stat a Moldovei*
4	**EPISCOPUL MELCHISEDEC ȘTEFĂNESCU „APĂRĂTOR AL ORTODOXIEI", ÎN VIZIUNEA MITROPOLITULUI ANTONIE PLĂMĂDEALĂ**	**Aurel-Florin ȚUSCANU, dr. în istorie și filosofie** *Arhiepiscopia Romanului și Bacăului,* *Universitatea de Stat „Alecu Russo" din Bălți*
5	**MITROPOLITUL ANTONIE PLĂMĂDEALĂ, MEMBRU DE ONOARE AL ACADEMIEI DE ȘTIINȚE A MOLDOVEI**	**Ion XENOFONTOV, dr. conf. univ.** *Universitatea de Stat a Moldovei*
6	**ÎN VIZORUL SECURITĂȚII SOVIETICE: REPRESIUNEA PREOȚIMII ORTODOXE DIN RSS MOLDOVENEASCĂ ÎN PRIMII ANI POSTBELICI. STUDIU DE CAZ: PREOTUL IOAN CIOCHIRCĂ**	**Alexandru MALACENCO, dr. în istorie, cercet. șt. superior** *Institutul de Istorie al USM*
7	**REFLECȚII NAȚIONALE RELEVATE ÎN CORESPONDENȚA MITROPOLITULUI ANTONIE PLĂMĂDEALĂ CU PREOTUL AVVA PAUL MIHAIL ȘI PROTOIEREUL PETRU BUBURUZ**	**Pr. Viorel COJOCARU** **doctor în filosofie, lector universitar,** *Mitropolia Basarabiei,* *Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu"*
8	**ÎNTRE ALTAR ȘI CATEDRĂ: IMPORTANȚA CULTURII TEOLOGICE ÎN CONDUCEREA BISERICII**	**Alexandu COCETOV, dr.** Profesor la Colegiul Politehnic din Bălți, Republica Moldova
9	**TEMA „ISIHASMUL ȘI SFINȚIREA VIEȚII", ABORDATĂ DE MITROPOLITUL ANTONIE PLĂMĂDEALĂ ÎN CARTEA „CHIPUL OMULUI ÎMBUNĂTĂȚIT"**	**Pr. Andrei APETREI, preot, consilier eparhial** *Protopop de Cahul,* *Episcopia Basarabiei de Sud*
10	**ANTONIE PLĂMĂDEALĂ: MEMBRU AL CELOR MAI ÎNALTE FORURI DE CULTURĂ ROMÂNEASCĂ**	**Ioan ZABALOTNIUC,** *secretar, Episcopia Basarabiei de Sud,* *student gr. IES 2501, UTM, Centrul Universitar „B.P. Hasdeu" din Cahul*

CUVÂNT ÎNAINTE

Organizarea unor activități cultural-misionare și comemorative reprezintă o datorie și o responsabilitate a noastre atât pentru cunoașterea Adevărului de credință și a tezaurului pe care Biserica îl are, dar și o obligație de a aduce în actualitate chipuri de altă dată, personalități de seamă și oameni care au lucrat cu dăruire de sine în ogorul Domnului.

În acest sens, ne dorim ca lucrările pe care le-ați ales să le susțineți și concluziile acestui simpozion să fie prezentate ulterior într-un volum omagial, care să cuprindă atât comunicările care evocă lucrarea misionară a Episcopiei Basarabiei de Sud la 25 de ani de la reactivare și la 20 de ani de la recunoașterea acesteia de către Instituțiile Republicii Moldova, precum și comunicările comemorative care ne aduc aminte de personalitatea vrednicului Mitropolit basarabean, Antonie al Ardealului, la 100 de ani de la nașterea sa.

Așadar, volumul de față reprezintă un act de recunoștință, dar și o datorie morală și cărturărească prin care, în anul 2026 am marcat două repere fundamentale pentru viața duhovnicească, culturală și identitară a spațiului dintre Prut și Nistru: împlinirea a două decenii de la reînființarea și activitatea rodnică a Episcopiei Basarabiei de Sud și comemorarea unei personalități providențiale a Ortodoxiei Românești, Mitropolitul Antonie Plămădeală.

Lucrările și rezumatele reunite în această colecție au fost prezentate în ziua de 12 noiembrie 2026, la Cahul, în cadrul Simpozionului Științific Internațional dedicat acestui dublu eveniment jubiliar. Manifestarea menită să adune teologi, istorici, oameni de cultură, profesori și clerici din întregul spațiu românesc și din străinătate, uniți de dorința comună de a evalua trecutul, de a mărturisi prezentul și de a contura direcțiile de viitor ale misiunii bisericești în această regiune binecuvântată.

Reînființarea Episcopiei Basarabiei de Sud în anul 2001, a reprezentat nu doar un act de dreptate istorică și canonică, ci și un nou început pentru comunitățile de credincioși din sudul Republicii Moldova și nu numai. Eparhia nu și-ar fi putut desfășura activitatea fără recunoașterea ei de către autoritățile Republicii Moldova, în anul 2006, în urma unui proces care a condus la recunoașterea de iure a unei instituții ce funcționa în sudul Basarabiei. Anii care s-au scurs de la reînnodarea acestei tradiții bisericești stau mărturie pentru un efort uriaș de ctitorire, restaurare și dinamizare spirituală, culturală, misionară și edilitară.

În cele două decenii de activitate rodnică, sub pronia divină și prin jertfelnicia ierarhilor, preoților și credincioșilor, Episcopia Basarabiei de Sud, a devenit un pilon de rezistență al credinței strămoșești, un centru de promovare a identității naționale și un sprijin social concret pentru cei aflați în nevoie. Au fost ridicate noi lăcașuri de închinare, au fost restaurate monumente istorice bisericești, s-au format comunități vii și s-a investit cu prioritate în educația teologică și religioasă a tinerilor.

Cea de-a doua dimensiune majoră a simpozionului și a acestei publicații este consacrată personalității fascinante a Mitropolitului Antonie Plămădeală (1926–2005), de la a cărui trecere la Domnul continuăm să extragem învățăminte prețioase pentru viața și activitatea noastră. Fiind originar din Basarabia (născut la Stolniceni), Mitropolitul Antonie întruchipează în modul cel mai înalt sinteza dintre credință, cultură și dragoste de neam.

Rezumatele incluse în volum reflectă polivalența personalității sale, dar și crucea slujirii în vremuri de încercare. Format în școlile teologice de elită, dar încercat în timpul persecuției comuniste (suferind anii de închisoare și muncă silnică), a rămas un mărturisitor neclintit al Adevărului. Ca Episcop vicar patriarhal, apoi ca episcop al Buzăului și ulterior ca Mitropolit al Ardealului, a lăsat urme de nești în zidirea bisericească, în dialogul interreligios și inter cultural, în promovarea ortodoxiei în lume și în eparhiile în care a slujit, în salvarea monumentelor istorice și în sprijinirea așezămintelor monahale. Autor al unei opere vaste –

ce cuprinde de la teologie dogmatică, omiletică și istorie bisericească, până la eseu și proză – Mitropolitul Antonie a demonstrat că teologia este o știință vie, capabilă să poarte un dialog de la egal la egal cu literatura, filosofia și cultura universală.

Comemorarea sa în cadrul Episcopiei Basarabiei de Sud, nu este doar o aducere aminte a unei personalități, ci o conectare la modelul ierarhului erudit, vizionar și profund ancorat în realitățile timpului său, în credința ortodoxă, cultura și spiritualitatea neamului său.

Prezentul volum sintetizează contribuțiile științifice ale participanților la Simpozion, fiind structurat pe secțiuni tematice ce abordează atât istoria, teologia și impactul social al Episcopiei Basarabiei de Sud, cât și exegeza operei și vieții Mitropolitului Antonie Plămădeală.

Mulțumim pe această cale tuturor cercetătorilor, clericilor, istoricilor și profesorilor care au contribuit cu studii și comunicări la reușita acestui proiect editorial, precum și instituțiilor partenere precum: Patriarhia Română, Departamentul pentru Relația cu Republica Moldova, Muzeul Brăilei „Carol I”, Universității Tehnice a Moldovei, Centrul Universitar „B.P. Hasdeu” din Cahul care au făcut posibilă organizarea Simpozionului.

Nădăjduim că paginile acestei lucrări vor constitui o sursă valoroasă de inspirație pentru istorici, teologi și pentru toți cei interesați de destinul Ortodoxiei în Basarabia. Fie ca exemplul de slujire al Mitropolitului Antonie Plămădeală și roadele celor 20 de ani de activitate ai Episcopiei Basarabiei de Sud să rămână o făclie aprinsă pentru generațiile prezente și viitoare și să ne călăuzească spre un viitor mai bun!

† VENIAMIN
Episcopul Basarabiei de Sud

SLUJIRE JERTFELNICĂ A COMUNITĂȚILOR ORTODOXE ROMÂNEȘTI ÎN BASARABIA DE SUD*

Aniversarea a două decenii de la recunoașterea juridică, în anul 2006, a Episcopiei Basarabiei de Sud de către autoritățile Republicii Moldova ne îndeamnă să privim cu recunoștință spre istoria Bisericii din această parte a Basarabiei, strâns legată de destinul poporului român și de mărturisirea credinței ortodoxe de-a lungul veacurilor. Evocăm, în mod deosebit, memoria ierarhilor, a preoților și a monahilor care au activat de-a lungul secolelor în sudul Basarabiei atât la Cetatea Albă menționată în secolul al XIV-lea, dar mai ales la Episcopia Cetății Albe-Ismail, înființată la 8 martie 1923, a cărei moștenire pastorală este continuată astăzi de Episcopia Basarabiei de Sud. Lucrarea acestei eparhii se înscrie în tradiția bisericească a Mitropoliei Basarabiei, ridicată la rang de mitropolie în anul 1925.

În istoria Episcopiei Cetății Albe-Ismail, un loc deosebit îl ocupă ierarhii care au slujit cu râvnă și jertfelnicie Biserica și poporul încredințat lor spre păstorire: Nectarie Cotlarciuc (1923–1924), Iustinian Teculescu (1924–1932) și Sfântul Ierarh Dionisie Erhan (1932–1940), precum și ierarhii locțiitori Policarp Morușca (1941–1943/1944) și Antim Nica (1944). Prin slujirea lor, aceștia au contribuit la organizarea vieții bisericești și la apărarea valorilor ortodoxe și românești, lăsând o moștenire pe care generațiile de astăzi sunt chemate să o cinstească prin credință lucrătoare și responsabilitate față de comunitate și să o continue, păstrând crezul și valorile lor.

Evenimentele tragice ale anului 1944 și instaurarea regimului sovietic au întrerupt activitatea instituțională a Mitropoliei Basarabiei și, implicit, a Episcopiei Cetății Albe-Ismail, viața bisericească fiind zdruncinată de regimul comunist ateu instaurat în Basarabia după ocupația sovietică. Cu toate acestea, încercările istoriei nu au putut stinge credința celor care au rămas statornici, păstrând în suflet dorul de libertate religioasă și nădejdea reînnoirii vieții bisericești ca fii credincioși ai Bisericii Ortodoxe Române. După proclamarea independenței Republicii Moldova, în anul 1991, clericii și credincioșii au făcut demersurile pentru reactivarea Mitropoliei Basarabiei, care a avut loc la 14 septembrie 1992 și a fost recunoscută de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române la 19 decembrie 1992, când fiii Basarabiei au fost luați sub omoforul Patriarhiei Române.

Un pas hotărâtor în restabilirea drepturilor românilor basarabeni și în reorganizarea vieții bisericești l-a constituit recunoașterea juridică a Mitropoliei Basarabiei, în anul 2002, ca o consecință a condamnării Republicii Moldova de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza *Mitropolia Basarabiei și alții contra Moldovei*. În continuarea acestui proces de reînnoire spirituală, la 8 februarie 2001 a fost reactivată Episcopia Basarabiei de Sud, fostă a Cetății Albe-Ismail, aceasta fiind recunoscută și înregistrată de către autoritățile de la Chișinău, ca persoană juridică și parte componentă a Mitropoliei Basarabiei din cadrul Patriarhiei Române, de către *Serviciul de Stat pentru Problemele Cultelor* de pe lângă Guvernul Republicii Moldova, în urma sentinței judecătorești, la 14 noiembrie 2006. Acest moment a deschis un nou capitol în viața eparhiei, oferind cadrul necesar pentru consolidarea comunităților parohiale și pentru reluarea, într-o formă organizată, a misiunii sale pastorale, misionare și social-filantropice.

* Mesajul Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu prilejul aniversării a 20 de ani de la recunoașterea juridică a Episcopiei Basarabiei de Sud, Universitatea de Stat *Bogdan Petriceicu Hașdeu* din Cahul, Republica Moldova, 12 noiembrie 2026.

Un moment de referință în dezvoltarea Episcopiei Basarabiei de Sud l-a constituit anul 2018, când Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române l-a ales pe Preasfințitul Părinte Veniamin în demnitatea de Episcop al Basarabiei de Sud. De atunci, prin slujire statornică, râvnă misionară și apropiere părintească de cler și credincioși, Preasfinția Sa a contribuit la dinamizarea vieții eparhiale și la întărirea mărturiei Bisericii în societate.

În timpul arhipăstoririi sale, viața bisericească în Episcopia Basarabiei de Sud a cunoscut o dezvoltare fără precedent. Astfel, numeroase lăcașuri de cult au fost construite, renovate sau restaurate, multe dintre acestea fiind pictate și sfințite, spre folosul duhovnicesc al comunităților. Totodată, au fost înființate centre și așezăminte sociale, au fost intensificate activitățile filantropice și cultural-educaționale și au fost consolidate relațiile de cooperare cu autoritățile publice din Republica Moldova.

O atenție deosebită a fost acordată formării tinerilor în spiritul valorilor creștine și păstrării patrimoniului spiritual al românilor din sudul Basarabiei, prin organizarea de activități cultural-educaționale, tabere, ITO-Cahul, conferințe și simpozioane etc. Apreciem inițiativa și contribuția Preasfinției Sale la organizarea, la Chișinău, a extensiilor Facultăților de Teologie de la București și de la Iași. Aceste activități continuă frumoasa activitate a Facultății de Teologie de la Chișinău din perioada interbelică, anul acesta împlinindu-se 100 de ani de la începerea activității primei instituții universitare în capitala Basarabiei.

Cunoașterea istoriei, cultivarea limbii române și respectarea tradițiilor bisericești contribuie la asumarea conștientă și demnă a propriei identități. Această lucrare trebuie împlinită în duhul respectului reciproc, al dialogului și al conviețuirii pașnice, întrucât fidelitatea față de propria identitate se poate armoniza pe deplin cu respectul față de demnitatea fiecărei persoane și cu grija pentru binele comun. Toate aceste împliniri mărturisesc lucrarea comună a ierarhului, a clerului, a ctitorilor, a binefăcătorilor și a credincioșilor, uniți în dorința de a zidi, în duh evanghelic, comunități vii și statornice în credință.

La acest moment aniversar, exprimăm aprecierea noastră față de Preasfințitul Părinte Veniamin, Episcopul Basarabiei de Sud, pentru slujirea arhierească și eforturile depuse în vederea întăririi vieții bisericești. Îi felicităm, de asemenea, pe preoții, diaconii, monahii, ctitorii, binefăcătorii și pe toți credincioșii care, prin rugăciune, jertfelnicie și dăruire, susțin lucrarea Bisericii în comunitățile ortodoxe românești din sudul Basarabiei.

Patriarhia Română reafirmă sprijinul ei constant privind activitatea pastoral-misionară, educațională, culturală și social-filantropică a Episcopiei Basarabiei de Sud, potrivit posibilităților și în duhul comuniunii dintre eparhiile Bisericii Ortodoxe Române. Această solidaritate izvorăște din unitatea de credință și din responsabilitatea comună de a mărturisi valorile Evangheliei și de a sprijini viața spirituală a românilor ortodocși din afara granițelor României.

Împlinirea a douăzeci de ani de la recunoașterea juridică a Episcopiei Basarabiei de Sud ne cheamă să aducem slavă lui Dumnezeu pentru toate binefacerile revărsate asupra acestei eparhii, să cinstim jertfa înaintașilor și să privim cu nădejde spre viitor. Istoria Episcopiei Cetății Albe-Ismail și mărturisirea celor care au păstrat nestinsă candela credinței în vremuri de prigoană ne încredințează o sfântă datorie: aceea de a continua lucrarea Bisericii prin rugăciune, slujire jertfelnică și iubire lucrătoare, spre folosul sufletesc al credincioșilor și spre binele întregii societăți.

Așadar, la acest ceas aniversar, felicităm Episcopia Basarabiei de Sud și îi dorim să sporească în credință, în comuniune și în lucrarea faptelor bune, păstrând vie memoria înaintașilor și răspunzând cu înțelepciune chemărilor timpului prezent.

Cu părintească dragoste, ne rugăm Domnului nostru Iisus Hristos, Arhiereul cel veșnic, să reverse harul și binecuvântarea Sa asupra Preasfințitului Părinte Veniamin, Episcopul

Basarabiei de Sud, asupra tuturor clericilor, monahilor, monahiilor și credincioșilor mireni pe care îi păstorește, precum și asupra tuturor celor care sprijină lucrarea Episcopiei Basarabiei de Sud, dăruindu-le tuturor sănătate și pace, înțelepciune și putere de slujire, statornicie în credință și dragoste de Biserică și de Neam, spre slava Preasfintei Treimi și mântuirea credincioșilor acestei eparhii.

Întru mulți și binecuvântați ani!

† DANIEL
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

CREDINȚĂ, MEMORIE ȘI COMUNIUNE ÎN BASARABIA DE SUD[2]

Aniversarea a două decenii de la recunoașterea oficială a Episcopiei Basarabiei de Sud și comemorarea a 100 de ani de la nașterea vrednicului de pomenire Mitropolit Antonie Plămădeală constituie un binecuvântat prilej de aducere-aminte, de recunoștință și de înnoire a nădejdii.

Sunt două evenimente care, deși distincte, se întâlnesc în aceeași mărturisire: credința în Hristos este cea care păstrează vie identitatea unui neam, îi luminează trecutul și îi deschide viitorul.

Istoria Bisericii din Basarabia este o istorie a fidelității față de Dumnezeu, adeseori mărturisită în împrejurări potrivnice. Schimbările de granițe, vitregiile vremurilor, prigoanele și încercările de tot felul nu au putut stinge candela credinței din sufletele oamenilor. Dincolo de toate frământările istoriei, Biserica a rămas locul în care omul și-a regăsit rădăcinile, limba rugăciunii și comuniunea cu înaintașii săi.

În acest context, recunoașterea Episcopiei Basarabiei de Sud, în urmă cu douăzeci de ani, a reprezentat nu doar un act de dreptate istorică și bisericească, ci și începutul unei noi etape în lucrarea pastorală și misionară din această parte a Basarabiei.

Prin multă osteneală au fost redeschise sau zidite biserici, s-au închegat comunități și s-au întărit legăturile de comuniune cu întreaga Biserică Ortodoxă Română. Fiecare Sfântă Liturghie săvârșită, fiecare copil botezat, fiecare familie binecuvântată, fiecare suflet mângâiat reprezintă o mărturie vie a lucrării lui Dumnezeu în această eparhie.

În mod deosebit, ne bucurăm de lucrarea pastorală desfășurată astăzi sub păstorirea Preasfințitului Părinte Veniamin, care, împreună cu preoții și credincioșii încredințați spre păstorire, se străduiește să întărească viața bisericească și să aducă mărturia Evangheliei în mijlocul unei lumi confruntate cu numeroase provocări.

În aceeași atmosferă de recunoștință se înscrie și comemorarea Mitropolitului Antonie Plămădeală, personalitate de seamă a Ortodoxiei românești, născut pe pământ basarabean și chemat să slujească Biserica în vremuri de mari încercări.

Ierarh de aleasă cultură teologică și umanistă, predicator, scriitor și mărturisitor al valorilor credinței, Mitropolitul Antonie a arătat, prin întreaga sa activitate, că slujirea Bisericii presupune deopotrivă fidelitate față de Tradiție, deschidere către cultură și responsabilitate față de omul concret, cu frământările și căutările sale.

Moștenirea sa nu se reduce la cărțile pe care le-a scris ori la instituțiile pe care le-a slujit. Ea se regăsește mai ales în convingerea că teologia trebuie să devină viață, că adevărul credinței se cere mărturisit cu înțelepciune și curaj și că slujirea lui Dumnezeu nu poate fi despărțită de slujirea aproapelui.

La un veac de la nașterea sa, pomenirea Mitropolitului Antonie Plămădeală ne îndeamnă să redescoperim această responsabilitate a mărturisirii. Nu este suficient să păstrăm memoria înaintașilor noștri, ci suntem chemați să facem roditoare moștenirea lor în împrejurările concrete ale prezentului.

Aniversările bisericești nu sunt doar prilejuri de a privi spre trecut, ci și momente de cercetare a propriei conștiințe. Ne întrebăm, în astfel de clipe, ce am primit, ce am păstrat și, mai ales, ce vom transmite celor care vin după noi.

---

[2] *Mesaj la împlinirea a 20 de ani de la recunoașterea Episcopiei Basarabiei de Sud și la comemorarea a 100 de ani de la nașterea Mitropolitului Antonie Plămădeală*

Pentru Episcopia Basarabiei de Sud, ca pentru întreaga Biserică, una dintre cele mai importante chemări rămâne aceea de a-i apropia pe oameni de Hristos, de a întări familia, de a-i sprijini pe tineri să-și descopere rostul vieții și de a aduce mângâiere celor singuri, săraci sau aflați în suferință.

Într-o lume în care atâtea lucruri tind să-i despartă pe oameni, Biserica este chemată să fie spațiu al întâlnirii și al comuniunii. Iar legătura duhovnicească dintre românii de pe cele două maluri ale Prutului, întemeiată pe aceeași credință și pe aceeași moștenire spirituală, constituie un dar care trebuie păstrat și cultivat cu multă grijă.

Cu prilejul acestor evenimente aniversare și comemorative, adresăm Preasfințitului Părinte Veniamin, clerului și tuturor credincioșilor Episcopiei Basarabiei de Sud gândurile noastre de prețuire frățească și urările de binecuvântată rodire duhovnicească.

Ne rugăm Mântuitorului Iisus Hristos, Arhiereul Cel veșnic, să binecuvânteze lucrarea acestei eparhii, să întărească pe slujitorii Sfintelor Altare și să dăruiască tuturor credincioșilor pace, statornicie în credință și bucuria comuniunii întru Duhul Sfânt.

Fie ca pomenirea înaintașilor și recunoștința pentru darurile primite de la Dumnezeu să ne fie tuturor îndemn spre o slujire mai jertfelnică, spre o dragoste mai lucrătoare și spre o mărturisire tot mai vie a lui Hristos Cel răstignit și înviat!

Cu binecuvântare și dragoste frățească în Hristos Domnul,

† TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

MESAJUL ÎNALTPREASFINȚITULUI PĂRINTE LAURENȚIU,
ARHIEPISCOPUL SIBIULUI ȘI MITROPOLITUL ARDEALULUI

CONTINUITATE ÎN CREDINȚĂ ȘI COMUNIUNE ÎN HRISTOS. UN VEAC DE LA NAȘTEREA MITROPOLITULUI ANTONIE PLĂMĂDEALĂ ȘI DOUĂ DECENII DE LA RECUNOAȘTEREA EPISCOPIEI BASARABIEI DE SUD

Cu aleasă bucurie duhovnicească, adresăm binecuvântarea și gândurile noastre de comuniune tuturor participanților la manifestările aniversare organizate de Episcopia Basarabiei de Sud, prilejuite de împlinirea a două decenii de la recunoașterea acestei eparhii de către autoritățile Republicii Moldova și de comemorarea vrednicului de pomenire Mitropolit Antonie Plămădeală, la un veac de la nașterea sa. Acest moment ne cheamă deopotrivă la recunoștință, la asumarea responsabilă a moștenirii primite și la înnoirea angajamentului nostru misionar. Istoria Bisericii noastre străbune a fost zidită prin jertfa, rugăciunea și statornicia celor care au păstrat vie credința în vremuri de încercare și au transmis-o cu fidelitate generațiilor următoare.

Episcopia Basarabiei de Sud este o mărturie vie a continuității lucrării Bisericii și a puterii credinței de a păstra unitatea sufletească a unui popor. Reactivarea și recunoașterea ei au însemnat reafirmarea unei prezențe bisericești cu adânci rădăcini istorice, legate de vechea Episcopie a Cetății Albe-Ismail, dar și redeschiderea unor perspective de slujire pastorală, misionară, educațională și culturală, într-un ținut în care conștiința apartenenței la credința ortodoxă și la spiritualitatea românească a fost păstrată cu tărie și dragoste.

În viața Bisericii, două decenii pot părea puțin în raport cu veacurile de istorie, însă pot cuprinde o lucrare deosebit de rodnică atunci când sunt însuflețite de credință, de dăruire și de simțul răspunderii. În acești ani, Episcopia Basarabiei de Sud a devenit un loc al mărturisirii Evangheliei, al cultivării valorilor creștine și al consolidării legăturilor dintre Biserică, școală și comunitate. Activitățile liturgice, culturale și educaționale desfășurate în cuprinsul eparhiei arată că misiunea Bisericii îmbrățișează întreaga viață a omului: luminează conștiințele, întărește familiile și cultivă solidaritatea dintre oameni. Pentru toate acestea, adresăm Preasfințitului Părinte Veniamin, clerului și tuturor ostenitorilor Episcopiei Basarabiei de Sud sincere felicitări și întreaga noastră prețuire pentru lucrarea pastorală și misionară săvârșită. Le dorim putere de slujire, înțelepciune și discernământ, precum și bucuria de a vedea cum semințele credinței, ale educației și ale iubirii creștine aduc roade binecuvântate în viața comunităților încredințate spre păstorire.

Aniversarea de la Cahul capătă o semnificație deosebită prin evocarea personalității vrednicului nostru înaintaș în scaunul șagunian de la Sibiu, Mitropolitul Antonie Plămădeală, unul dintre marii ierarhi, teologi și cărturari ai Bisericii Ortodoxe Române din a doua jumătate a secolului al XX-lea. La o sută de ani de la nașterea sa, numele său rămâne legat de o amplă lucrare bisericească și culturală, de preocuparea pentru aprofundarea teologiei, de dialogul cu lumea culturii și de afirmarea valorilor spirituale ale ortodoxiei românești.

Prin binecuvântata sa slujire arhierească, Mitropolitul Antonie Plămădeală nu doar a păstrat și a transmis adevărul de credință, ci l-a făcut totodată inteligibil și roditor pentru omul contemporan. În personalitatea sa s-au întâlnit vocația pastorală, preocuparea cărturărească și deschiderea către marile întrebări ale societății. Prin scrierile, conferințele și inițiativele sale culturale, a contribuit la îmbogățirea teologiei românești și la afirmarea rolului Bisericii ca păstrătoare a memoriei spirituale și creatoare de cultură. Pentru noi, cei care continuăm astăzi lucrarea Bisericii în spațiul transilvan, evocarea vrednicului de pomenire Mitropolit Antonie

are o profundă rezonanță sufletească. Numele său rămâne înscris în istoria Mitropoliei Ardealului, pe care a slujit-o cu dăruire și înțelepciune, sporindu-i zestrea duhovnicească, teologică și culturală. Chipul său de ierarh, teolog și cărturar evocă o perioadă însemnată din istoria Bisericii noastre și ne amintește că fiecare generație de slujitori este chemată să primească, să păstreze și să transmită mai departe comoara credinței ortodoxe, înmulțită prin propria osteneală și prin grija față de cei care vor veni după noi. Moștenirea sa continuă să ne inspire și să ne îndemne la zidirea sufletească a oamenilor și la mărturisirea Evangheliei lui Hristos.

În acest context, considerăm deosebit de potrivită organizarea *Simpozionului internațional* dedicat atât aniversării Episcopiei Basarabiei de Sud, cât și personalității Mitropolitului Antonie Plămădeală. Asemenea întâlniri arată că dialogul dintre teologie, istorie și cultură poate contribui la o mai bună înțelegere a identității noastre spirituale și la transmiterea ei generațiilor tinere. Totodată, inițiativele dedicate Sfintei Scripturi și educației religioase exprimă convingerea că viitorul unei comunități se zidește prin formarea conștiințelor în lumina adevărului, a iubirii și a responsabilității. Ne bucură, de asemenea, faptul că aceste zile aniversare vor fi încununate de sfințirea bisericii din satul Aluatu. Într-o biserică nouă se întâlnesc rugăciunea celor care au zidit-o, jertfa celor care au sprijinit-o și nădejdea celor care vor veni să se roage în ea. Biserica de zid devine astfel semnul văzut al unei comunități vii, chemate să crească în credință și să descopere în Sfânta Liturghie izvorul comuniunii cu Dumnezeu și cu semenii. Fiecare lăcaș de cult ridicat și sfințit mărturisește că omul continuă să caute fața lui Dumnezeu, iar Biserica rămâne chemată să-i ofere un loc al rugăciunii, al vindecării sufletești, al solidarității și al speranței.

Socotim binevenit și faptul că aniversarea Episcopiei Basarabiei de Sud prilejuiește reafirmarea comuniunii frățești dintre comunitățile ortodoxe românești de pe ambele maluri ale Prutului. În Hristos, distanțele geografice nu pot anula apropierea sufletească, de neam, iar hotarele istorice nu pot șterge legăturile de credință, de limbă și de cultură pe care generații de credincioși le-au păstrat prin rugăciune, jertfă și perseverență. În numele acestei comuniuni, ne exprimăm încrederea că Episcopia Basarabiei de Sud va rămâne un reper de slujire pastorală, de mărturisire ortodoxă și de promovare a valorilor spirituale și culturale românești, spre binele credincioșilor săi și spre întărirea unității Bisericii noastre.

Ne rugăm Mântuitorului Iisus Hristos, Arhiereul Cel veșnic, să binecuvânteze lucrarea Preasfinției Voastre, Preasfințite Părinte Veniamin, a clerului și a credincioșilor Episcopiei Basarabiei de Sud, să răsplătească osteneala tuturor celor care contribuie la împlinirea acestei misiuni și să dăruiască Bisericii noastre pace, unitate și rodire duhovnicească. Fie ca pomenirea vrednicului Mitropolit Antonie Plămădeală să rămână un îndemn viu la credință lucrătoare, la responsabilitate pastorală și la slujirea neobosită a lui Dumnezeu și a oamenilor.

Vă transmitem tuturor binecuvântarea noastră arhierească, alături de felicitări și de frățească prețuire, încredințați fiind că aceste zile aniversare vor fi un timp de bucurie, de comuniune și de înnoire a râvnei misionare.

Cu arhierești binecuvântări și frățească dragoste în Hristos,

† LAURENȚIU
Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului

MESAJ ANIVERSAR
LA ÎMPLINIREA A 20 DE ANI DE LA RECUNOAȘTEREA OFICIALĂ A EPISCOPIEI BASARABIEI DE SUD (FOSTĂ A CETĂȚII ALBE-ISMAIL) DE CĂTRE AUTORITĂȚILE REPUBLICII MOLDOVA

Aniversarea a 20 de ani de la recunoașterea oficială a Episcopiei Basarabiei de Sud de către autoritățile Republicii Moldova reprezintă un moment de aleasă semnificație spirituală, istorică și identitară, care ne oferă prilejul de a privi cu recunoștință spre trecut și de a prețui împlinirile acestei eparhii istorice. În numele Departamentului pentru Relația cu Republica Moldova și al meu personal, am deosebita onoare de a Vă adresa, Preasfinția Voastră, cele mai calde felicitări, însoțite de sentimente de aleasă considerație pentru lucrarea pe care o desfășurați în slujba Bisericii, a credincioșilor și a păstrării identității românești în sudul Basarabiei.

Recunoașterea oficială a Episcopiei, în anul 2006, a reprezentat nu doar un act administrativ, ci și reafirmarea continuității unei tradiții bisericești și culturale românești, păstrate cu credință în pofida încercărilor istoriei. Un capitol deosebit de important în viața eparhiei a început în anul 2018, odată cu alegerea, hirotonia și întronizarea Preasfinției Voastre ca Episcop al Basarabiei de Sud. De atunci, printr-o lucrare pastorală dinamică și jertfelnică, Episcopia a cunoscut o dezvoltare remarcabilă, concretizată prin revenirea a numeroase comunități parohiale sub omoforul Bisericii Ortodoxe Române, întemeierea și reorganizarea de parohii, zidirea de noi biserici și mănăstiri, precum și prin numeroase proiecte sociale, educaționale și culturale. Cunoaștem și apreciem eforturile, responsabilitățile și sacrificiile pe care Vi le-ați asumat în acești ani, dovedind că adevărata zidire a Bisericii începe cu zidirea sufletelor, iar comunitățile trainice se întemeiază pe credință, solidaritate și dragoste față de aproapele.

În această amplă lucrare de renaștere și consolidare spirituală, Departamentul pentru Relația cu Republica Moldova a avut bucuria de a fi un partener apropiat al Episcopiei Basarabiei de Sud, susținând financiar, în ultimii ani, numeroase proiecte de amenajare și înzestrare a bisericilor, mănăstirilor și așezămintelor bisericești.

Suntem încredințați că aceste investiții depășesc dimensiunea edilitară, întrucât bisericile și mănăstirile reprezintă adevărate centre de viață spirituală și comunitară, locuri în care oamenii își mărturisesc credința, își păstrează limba română, tradițiile și identitatea culturală și transmit generațiilor viitoare valorile moștenite de la înaintași.

Vă asigurăm, Preasfinția Voastră, că Departamentul pentru Relația cu Republica Moldova va continua să fie un partener de încredere al Episcopiei Basarabiei de Sud, susținând, în limitele competențelor și resurselor disponibile, proiectele care contribuie la dezvoltarea comunităților românești și la păstrarea patrimoniului nostru spiritual și cultural comun. La acest moment aniversar, adresez un cuvânt de apreciere clerului, viețuitorilor mănăstirilor, credincioșilor și binefăcătorilor eparhiei, care, prin credință și dăruire, contribuie la împlinirea acestei nobile misiuni.

În mod deosebit, Vă exprim, Preasfinția Voastră, întreaga mea considerație pentru slujirea arhierească pilduitoare, pentru spiritul de sacrificiu și pentru statornicia cu care apărați și promovați valorile credinței ortodoxe și ale spiritualității românești în Basarabia. Vă felicit cu prilejul acestei aniversări și Vă doresc sănătate, putere de muncă, împliniri binecuvântate în slujirea arhierească și mulți ani de rodnică păstorire, spre binele Bisericii și al credincioșilor încredințați spre arhipăstorire!

La mulți ani Episcopiei Basarabiei de Sud!

CONSTANTIN-VALENTIN RĂDUCANU,
Director General cu atribuții de Secretar de Stat,
Departamentul pentru Relația cu Republica Moldova

MESAJ AL CONSULULUI GENERAL AL ROMÂNIEI LA CAHUL CU PRILEJUL MARCĂRII A 20 DE ANI DE LA RECUNOAȘTEREA DE CĂTRE AUTORITĂȚILE REPUBLICII MOLDOVA A EPISCOPIEI BASARABIEI DE SUD

Este un privilegiu să mă adresez astăzi Domniilor Voastre pentru a marca un moment de o importanță fundamentală pentru identitatea și spiritualitatea românească din sudul Basarabiei.

Celebrăm astăzi un prag simbolic, un moment de profundă reflecție și recunoștință: împlinirea a două decenii de când statutul juridic al Episcopiei Basarabiei de Sud a fost recunoscut oficial de către autoritățile din Republica Moldova.

Privind retrospectiv, decizia din noiembrie 2006 nu a reprezentat o simplă formalitate administrativă. Ea a însemnat triumful adevărului istoric, canonic si spiritual. A însemnat repunerea în drepturi a unei instituții pilon a cărei misiune fusese întreruptă de încercările secolului trecut și de un regim totalitar care a căutat, fără succes, să șteargă memoria și credința oamenilor locului. A reprezentat o victorie a libertății religioase și a statului de drept. Este corect să mulțumim unei instituții a Consiliului Europei, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care a punctat adevărul prin decizia sa din decembrie 2001 și a făcut posibilă activitatea Mitropoliei Basarabiei.

În aceste două decenii, Episcopia Basarabiei de Sud a fost o structură ecleziastică demnă, o adevărată catedrală a sufletului românesc și un factor de echilibru, pace socială și caritate. România a fost un susținător necondiționat al comunităților de credincioși din stânga Prutului. Sprijinul acordat de Guvernul României pentru restaurarea lăcașurilor de cult, pentru proiectele sociale și pentru susținerea clerului reprezintă o expresie firească a legăturilor noastre culturale, de limbă și credință.

Felicitări întregului cler și tuturor credincioșilor care, prin statornicia lor, au ținut aprinsă candela identității spirituale comune. Primiți cele mai calde felicitări pentru modul înțelept în care păstoriți misiunea spirituală creștină și duceți mai departe torța credinței strămoșești.

Folosesc acest prilej pentru a saluta și momentul de comemorare a 100 de ani de la nașterea Mitropolitului Antonie Plămădeală, un ierarh important al Bisericii Ortodoxe Române, născut la Stolniceni, raionul Hâncești, care a slujit ca Mitropolit al Ardealului timp de 23 de ani și a fost profund implicat în relațiile externe ale BOR ca membru al Consiliului Mondial al Bisericilor. Dumnezeu să-I aibă în pază!

Doresc să închei prin a evidenția relațiile excelente de colaborare dintre Consulatul General al României la Cahul și Episcopia Basarabiei de Sud, încă de la fondarea oficiului nostru consular în 2011 și până în prezent. Faptul că suntem vecini la Cahul nu este numai o întâmplare, este un destin, care arată tuturor cât de apropiați și legați suntem în eforturile noastre de a fi în serviciul românilor din zona noastră de competență. Mulțumesc PS Veniamin, Episcopul Basarabiei de Sud, pentru această colaborare exemplară și îl asigur, și pe această cale, de dorința mea și a colegilor mei de a dezvolta în continuare colaborarea noastră instituțională.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Excelența Sa, **Gabriel NICOLA,**
Consul General

OMUL SFINȚEȘTE LOCUL

Promovarea valorilor general umane la nivelul fiecărei comunități, este de datoria fiecărui cetățean, nu doar a instituțiilor care prin profilul lor au această chemare. Municipiul Cahul este un important Centru educațional și cultural din sudul Basarabiei, a cărui influență pentru întreaga regiune este atestată de-a lungul timpului. La ora actuală, pot afirma cu certitudine, că parteneriatul frumos care există între administrația municipiului și Episcopia Basarabiei de Sud este un exemplu de conlucrare pentru binele comunității noastre și a întregii regiuni. Acest lucru, la Cahul, era de neînchipuit până în 2015, ținând cont de forțele politice care reprezentau atunci localitatea. Or, trebuie spus că, vrem sau nu vrem, sentimentul de apartenență la istoria și spațiul românesc, după convingerile spirituale personale, este factorul cheie care explică retincența autorităților centrale și locale, față de reactivarea Mitropoliei Basarabiei în 1992 și fiind necesar un proces complex la CEDO pentru a obliga Republica Moldova să recunoască oficial în 2002 această instituție, ca parte a Bisericii Ortodoxe Române, iar recunoașterea Episcopiei Basarabiei de Sud ca structură juridică în cadrul Mitropoliei Basarabiei, abia la 2006. Fără a intra în multe detalii istorice, pe care le-am studiat, fiind un domeniu de interes pentru mine, încă fiind student, voi menționa doar că aceste procese, țineau anume de caracterul antiromânesc al multor factori decizionali de la Chișinău, evident sub influența Federației Ruse. Nu este un secret și modalitățile prin care au încercat a bloca sau influența aceste procese la orice nivel posibil. Unitatea poporului român a fost mereu legată de unitatea sa spirituală, or anume Biserica a fost mama poporului român, cum spunea marele poet Mihai Eminescu.

Prezența Bisericii în comunitatea moastră, a început a se simți vizibil, în special acum opt ani în urmă, odată cu venirea Episcopului Veniamin la Cahul. Energia și entuziasmul său, a generat o motivație puternică și la nivel instituțional și personal, pentru mulți cahuleni. Mesajul meu, mereu către toți slujitorii tuturor bisericilor și cultelor religioase din Cahul, a fost acela de a fi prezenți în comunitate, să fie implicați pentru oameni concreți și nevoi concrete, nu doar cu predici frumoase. Or, noi nu doar după vorbe, ci după roade trebuie să fim cunoscuți (Matei 7:16) în viața de zi cu zi. Prezența la Cahul a acestei instituții, a sediului episcopal și a conducătorului ei, este pentru noi o ancoră de spiritualitate și românism. Este de apreciat activitatea Episcopului Veniamin, în consilierea și îndrumarea duhovnicească pentru cetățenii localității noastre și din toată regiunea, demararea mai multor proiecte de construcție a lăcașelor de cult, la care am pus în comun piatra de temelie (Catedrala „Sfântul Ierarh Dionisie și Sfântul Mare Mucenic Dimitrie” din Cahul), continuarea construcției bisericii „Sfântul Mare Mucenic Pantelimon” din Cahul, dar și prin exemplul personal pe care îl dă în slujirea din cadrul diferitor proiecte sociale și educaționale realizate aici. Cu sprijnul și implicarea Preasfințitului Veniamin am edificat bustul poetului Mihai Eminescu la Cahul, anual ajutăm mulți copii din familii social-vulnerabile, au fost ajutați mulți cetățeni în perioada pandemiei, susținuți refugiați din Ucraina, ajutați bolnavi, este prezent la majoritatea activităților culturale și educaționale pe care le organizăm în oraș, etc. Suportul din partea Patriarhiei Române, dar și a instituțiilor statului român, Departamentul Românii de Pretudinteni, Departamentul Relația cu Republica Moldova, Secretariatul pentru Culte, etc, este foarte importantă pentru realizarea obiectivelor de promovare a valorilor și culturii române în regiune.

Vin cu un mesaj de apreciere și recunoștință față de activitatea și rolul Episcopiei Basarabiei de Sud și personal a Episcopului Veniamin pentru creștinii din regiunea noastră și ne rugăm la Dumnezeu pentru pace, sănătate și multă înțelepciune la toți conducătorii, pentru a asigura liniștea și bunăstarea în comunitățile noastre. Pentru că suntem în anul dedicat lui Constantin Brâncuși, îmi vine în minte o afirmație de a sa: „Îl voi aștepta pe Bunul Dumnezeu

în atelierul meu”. De fapt, Dumnezeu este peste tot, este important să înțelegem că el ne cheamă pe fiecare să-l slujim cu credincioșie în orice funcție sau statut, în care am fost chemați.

Nicolae DANDIȘ,
Primarul municipiului Cahul

MESAJ ANIVERSAR
CU PRILEJUL ÎMPLINIRII A 20 DE ANI DE LA RECUNOAȘTEREA
EPISCOPIEI BASARABIEI DE SUD ȘI AL COMEMORĂRII
CENTENARULUI NAȘTERII MITROPOLITULUI ANTONIE PLĂMĂDEALĂ

Cu deosebită bucurie, adresez, în numele Facultății de Teologie Ortodoxă „Andrei Șaguna" din Sibiu, un călduros mesaj de felicitare Episcopiei Basarabiei de Sud, cu prilejul împlinirii a douăzeci de ani de la recunoașterea sa oficială de către autoritățile Republicii Moldova.

Aniversarea reprezintă un prilej de recunoștință pentru realizările din ultimele două decenii, dar și de reflecție asupra trecutului vieții bisericești din sudul Basarabiei. Episcopia Basarabiei de Sud, continuatoare a tradițiilor istorice ale Episcopiei Cetății Albe-Ismail, își înscrie activitatea într-o istorie complexă, marcată de numeroase transformări politice, administrative și bisericești. De-a lungul timpului, Biserica a reprezentat pentru credincioșii acestor meleaguri nu doar cadrul manifestării vieții religioase, ci și un factor important de păstrare a identității spirituale și culturale.

Recunoașterea oficială din anul 2006 a constituit un moment important pentru organizarea și consolidarea vieții bisericești. Activitatea pastorală, misionară, educațională și culturală desfășurată de atunci demonstrează că o instituție bisericească își împlinește misiunea în primul rând prin slujirea comunității și prin răspunsurile pe care le oferă nevoilor spirituale ale credincioșilor.

Legăturile dintre viața bisericească a Basarabiei și cea a Transilvaniei au o istorie îndelungată. În acest context, dorim să evocăm personalitatea pedagogului și istoricului Onisifor Ghibu, originar din Săliștea Sibiului, care a activat ca referent școlar în cadrul Arhiepiscopiei Sibiului și ca profesor de pedagogie la Institutul Teologic sibian. Refugiat în timpul Primului Război Mondial, acesta a ajuns în Basarabia, unde a avut o contribuție importantă la organizarea învățământului românesc și la afirmarea conștiinței naționale în anii premergători Unirii din 1918.

Evocarea lui Onisifor Ghibu ne oferă prilejul să subliniem și legătura deosebită dintre Basarabia și Sibiul teologic, ilustrată, într-un alt context istoric, de personalitatea Mitropolitului Antonie Plămădeală, al cărui centenar îl comemorăm în acest an.

Născut la Stolniceni, în Basarabia, la 17 noiembrie 1926, viitorul mitropolit a cunoscut încă din tinerețe dramaticele transformări politice care au marcat această provincie. Refugiul, persecuțiile regimului comunist, detenția și îndepărtarea temporară din viața monahală au fost experiențe dureroase, pe care a reușit să le depășească prin credință și printr-o remarcabilă putere de muncă intelectuală.

Personalitatea sa s-a afirmat atât în domeniul teologiei și al dialogului intercreștin, cât și în cel al cercetării istorice și al culturii. Prin opera sa, Mitropolitul Antonie a demonstrat că teologia și cultura nu constituie domenii separate, ci se completează reciproc în slujirea Bisericii și a societății. Preocupările sale pentru valorificarea patrimoniului documentar și pentru recuperarea memoriei unor mari personalități ale istoriei românești își păstrează actualitatea.

Este semnificativ faptul că Mitropolitul Antonie Plămădeală însuși a evocat personalitatea lui Onisifor Ghibu, susținând în anul 1993, la Academia de Științe a Moldovei, o conferință dedicată activității acestuia și realităților confesionale din Transilvania. Astfel, prin intermediul celor două personalități, putem observa continuitatea legăturilor spirituale și culturale dintre Transilvania și Basarabia, dincolo de granițele și de transformările politice ale secolului al XX-lea.

Pentru Facultatea de Teologie Ortodoxă „Andrei Șaguna” din Sibiu, evocarea Mitropolitului Antonie Plămădeală are o semnificație aparte. Ca Mitropolit al Ardealului, acesta a continuat tradiția marilor ierarhi cărturari ai Sibiului, inaugurată în epoca modernă de Sfântul Ierarh Andrei Șaguna. A acordat o atenție deosebită învățământului teologic, cercetării științifice și dialogului dintre Biserică și lumea culturii. Moștenirea sa intelectuală constituie și astăzi un îndemn pentru profesorii și studenții teologi să îmbine fidelitatea față de tradiția bisericească cu cerințele cercetării academice.

Considerăm că aniversările și comemorările de acest fel reprezintă ocazii de aprofundare a cercetării istorice, de valorificare a izvoarelor documentare și de transmitere către generațiile tinere a experiențelor și realizărilor înaintașilor noștri.

În încheiere, adresăm Preasfințitului Părinte Episcop Veniamin, clerului și credincioșilor Episcopiei Basarabiei de Sud sincere felicitări pentru activitatea desfășurată în aceste două decenii. Vă dorim să continuați cu aceeași râvnă lucrarea pastorală, misionară și culturală, spre binele comunităților încredințate păstoririi și spre mărturisirea valorilor spirituale ale Ortodoxiei.

Dumnezeu să binecuvânteze toate strădaniile dumneavoastră!

Pr. Conf. Univ. Dr. CONSTANTIN-HORIA OANCEA
Decanul Facultății de Teologie Ortodoxă „Andrei Șaguna”
Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu

CÂTEVA REPERE BIOGRAFICE ALE MITROPOLITULUI ANTONIE PLĂMĂDEALĂ (1926-2005)

† VENIAMIN
Episcopul Basarabiei de Sud
E-mail: psveniamin@gmail.com
ORCID ID: 0009-0007-3419-1094

Mitropolitul Antonie Plămădeală[3], născut din părinții Vasile și Elisabeta Plămădeală la 17 noiembrie 1926, în satul Stolniceni, județul Lăpușna, a primit la botez numele Leonida, iar la călugărie, în 14 septembrie 1949, a primit numele marelui Antonie. A trecut la Domnul, la vârsta de 79 de ani, la 29 august 2005, Sibiu, fiind înmormântat la Mănăstirea Sâmbăta, ctitoria sa de suflet, după o viață zbuciumată și cu multe încercări și împliniri.

Mitropolitul Antonie a fost una dintre cele mai proeminente personalități teologice, ecumenice și cărturărești ale Bisericii Ortodoxe Române din a doua jumătate a secolului al XX-lea. Predicator neîntrecut, slujitor devotat și promotor al spiritualității ortodoxe în Occident, cărturar de o rară ierudiție, acesta a lăsat în urma sa o moștenire scrisă remarcabilă: de la volume teologice și de spiritualitate (*Tradiție și libertate în spiritualitatea ortodoxă*, *Biserica slujitoare*[4]), la lucrări de istorie și romanul autobiografic inspirat din suferințele detenției, *Trei ceasuri în iad*. Pentru toate aceste contribuții, a fost ales membru de onoare al Academiei Române și al Academiei de Științe a Moldovei, fiind o voce a ortodoxiei românești în Biserică și societate în vremuri de transformări social-politice de la sfârșitul secolului al XX-lea și la începutul mileniului III.

Aspecte bibliografice găsim în scrierile sale, dar și în studiile biografice, teologice și monografice publicate de-a lungul timpului (precum și din propriile sale scrieri memorialistice și istorice), parcursul său biografic este structurat cronologic mai jos:

1. Educația (1926–1948)

- *Originea:* Lumina blândă a unei dimineți de toamnă în satul Stolniceni, pe plaiurile Basarabiei, nu anunța furtunile ce aveau să legene și să călească viața micului Leonida Plămădeală, care s-a născut la 17 noiembrie 1926, în județul Lăpușna (actualul raion Hâncești). Plin de râvnă pentru cunoaștere și credință, ancorat în tradițiile familiei și ale Basarabiei, tânărul Leonida a purtat din copilărie dorul de carte și chemarea spre slujirea lui Dumnezeu și a semenilor.
- *Studii Seminariale (1937–1945):* Și-a început studiile la Seminarul Teologic din Chișinău, pășind cu emoție pe holurile acestei prestigioase instituții de învățământ din Basarabia, însă anul 1944 a venit cu viforul Celui de-al Doilea Război Mondial, obligându-l să ia drumul refugiului peste Prut, fapt pentru care a finalizat studiile în anul 1945 la București. Seminarului Teologic din Chișinău i-a deschis sufletul spre tainele teologiei, spre frumusețea lumii și a spiritualității noastre românești. A rămas în România, timp de aproape o jumătate de secol, purtând dorul de Basarabia și de locurile natale.
- *Studii Universitare (1945–1949):* Departe de casă, la București, dând curs pasiunii sale pentru cunoaștere, credință și spiritualitate s-a înscris simultan la cursurile Facultății de

[3] Vezi Pr. Prof. Univ. Dr. Alexandru Moraru, *Dicționarul ierarhilor Bisericii Ortodoxe Române 1925-2025*, Editura *Basilica*, București, 2025, pp. 294-297; pr. Prof. Dr. Mircea Păcuraru, *Dicționarul Teologilor Români*, Editura *Enciclopedică*, București, 2002, pp. 366-368, precum și sursele electronice care prezintă aspecte biobibliografice https://ro.wikipedia.org/wiki/Antonie_Pl%C4%83m%C4%83deal%C4%83; https://ro.orthodoxwiki.org/Antonie_(Pl%C4%83m%C4%83deal%C4%83)_al_Ardealului.

[4] Mitropolit Antonie Plămădeală, *Tradiție și libertate în spiritualitatea ortodoxă*, Editura *Sofia*, București, 2010.

Teologie și cursurile de Filosofie și Litere ale Universității din București, pe care le-a urmat între anii 1945-1948. În anul universitar 1948-1949 a finalizat Institutul Teologic de grad universitar din Cluj.

- *Tunderea în monahism (1949):* după ce a primit hirotonia ca diacon celib la 6 august 1949, la 14 septembrie 1949, dând curs chemării sale interioare, a îmbrăcat haina monahală la Mănăstirea Prislop, primind numele Antonie, în cinstea Sfântului Antonie cel Mare. Tânărul monah nu bănuia că șederea la mănăstirea de metanie în preajma Sfântului Arsenie îi va fi scurtă, începând perindările pe la diferite mănăstiri (Crasna – Gorj, Slatina, Râșca, Dragomirna, etc.) pământul mănăstirii avea să fie repede înlocuit cu zidurile reci ale închisorilor. În 6 august 1953 a fost hirotonit preot.

2. Persecuția politică și detenția (1948–1956)

- *Condamnarea:* Regimul comunist nu i-a iertat spiritul liber și sprijinul acordat mișcărilor studențești anticomuniste, precum și participarea în Mișcarea spirituală și culturală „Rugul Aprins" de la Mănăstirea Antim (București).
- *Arestarea și detenția (1949–1956):* A fost condamnat în lipsă, în anul 1949, la șapte ani de închisoare pentru activitate anticomunistă, fiind arestat la 15 octombrie 1954, îndurând regimurile dure ale penitenciarelor comuniste de la Jilava, Galați și Văcărești, fiind eliberat în 1956.
    - *Marginalizarea (1956–1968):* Eliberat în 1956, s-a întors la Mănăstirea Slatina, fiind scos din mănăstire cu Decretul 410/1959, când i s-a interzis să mai slujească la altar. Cu mâinile care altădată țineau Evanghelia, a fost nevoit ca în perioada 1959-1968 să lucreze ca muncitor necalificat la Fabrica de Mase Plastice din București, purtându-și crucea smerit, dar încredințat că Dumnezeu îl va feri de alte răutăți și încercări.

3. Desăvârșirea studiilor și activitatea academică (1968–1979)

- *Reintegrarea și Doctoratul la Oxford (1968–1972):* În anul 1968 a fost reabilitat, fiind angajat ca secretar la Institutul de Grad universitar din București. Răbdarea și demnitatea i-au fost răsplătite, fiind trimis la studii în Anglia, la prestigioasa Universitate din Oxford. Acolo, sub îndrumarea profesorului Robert Murray, a obținut în 1972 titlul de doctor în teologie cu lucrarea *The Servant Church in Western Thought*.
- *Echivalarea titlului în țară (1972):* Lucrarea a fost echivalată la Institutul Teologic din București sub coordonarea Sfântului Preot Mărturisitor Dumitru Stăniloae (obținând media 9,78).
- *Arhiereu Vicar și Rector (1970–1979):* Revenit în țară, Antonie Plămădeală a urcat treptele slujirii arhierești:
    - La 27 decembrie 1970 a fost hirotonit Episcop vicar patriarhal cu titlul „Ploieșteanul", activând în această calitate până în anul 1979.
    - Între 1971 și 1973 a îndeplinit funcția de Rector al Institutului Teologic de Grad Universitar din București.
    - A activat intensiv pe plan extern, reprezentând Biserica Ortodoxă Română în Comitetul Central al Consiliului Mondial al Bisericilor (Geneva), dar și la alte organisme bisericești.

4. Slujirea Arhierească și Cărturărească (1979–2005)

- *Episcop al Buzăului (1979–1982):* Ca urmare a vacantării eparhiei Buzăului, la 9 decembrie 1979 a fost ales episcop al acestei eparhii, perioadă în care a intensificat

cercetările și a desfășurat o activitate dinamică, restaurând biserici și mănăstiri, consolidând instituțiile de învățământ teologic.

- *Mitropolit al Ardealului (1982–2005):* Apreciind experiența sa misionară și pregătirea teologică, Sfântul Sinod l-a ales Arhiepiscop al Sibiului și Mitropolit al Ardealului, Crișanei și Maramureșului, fiind întronizat la 10 ianuarie 1982. Din scaunul vlădicesc de la Sibiu, timp de mai bine de două decenii, a păstorit cu multă înțelepciune viața bisericească și culturală a Transilvaniei, încurajând lucrarea misionară, edilitară (contribuind la restaurarea și la construirea mai multor biserici, mănăstiri și instituții culturale), publicistică, catehetică și educațională. În această calitate a contribuit la înnoirea în Biserica Ortodoxă Română și la reactivarea Mitropoliei Basarabiei în anul 1992.
- *Recunoaștere academică (1992):* Pentru opera sa teologică și literară, precum și pentru contribuția adusă la dezvoltarea teologiei și a istoriei naționale și bisericești, în anul 1992 a fost ales **membru de onoare al Academiei Române și al Academiei de Științe a Republicii Moldova,** fiind apreciat ca unul dintre cei mai mari teologi români, cu origini basarabene. Mitropolitul Antonie a donat biblioteca sa care numără peste 20.000 de volume (parte dintr-un fond de 70.000 de cărți) Mănăstirii Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus.

5. Opera publicată și contribuția cărturărească

Parcursul său biografic se reflectă direct în bogata sa operă teologică și literară:

Categorie	**Lucrări Reprezentative**
Teologie și Spiritualitate	*Biserica slujitoare în Sfânta Scriptură, Sfânta Tradiție și în teologia contemporană* (1972) *Tâlcuiri noi la texte vechi – 1996* *Preotul în Biserică, în lume, acasă - 1996* *Tradiție și libertate în spiritualitatea ortodoxă* (2010) *Cuvinte duhovnicești - 2000* Cuvinte la zile mari 2009 **Cine sunt eu? Ce spun eu despre mine?** (În dialog cu Părintele Teofil Părăian) 2002 Rugul Aprins 2002
Istorie și Cultură	*Spiritualitate și istorie la întorsura Carpaților* (2 vol., 1983) *Romanian Orthodox Church. An Album* Studii despre Miron Cristea și Lazăr Ursache Clerici români autori de cărți și traducători în secolul XIX 1997 Basarabia – 2003 Romanitate, Continuitate, Unitate - 1988 Lupta împotriva deznaționalizării românilor din Transilvania în timpul dualismului austro-ungar în vremea mitropolitului Miron Romanul (1874-1898) - 1986 Dăscăli de cuget și simțire românească 1981 Elie Miron Cristea. Documente, însemnări și corespondență - 1984
Beletristică și Publicistică	*Trei ceasuri în iad* (roman inspirat din experiența detenției) 1970, 1995

Categorie	Lucrări Reprezentative
	Biserica în mers (2 volume de interviuri) - 1996 *Gânduri de frumuseți albe* (5 volume de articole) - 2004 Deșteaptă-te, române! 1998

6. Decesul:

La 29 august 2005, la Sibiu, Mitropolitul Antonie Plămădeală a trecut la cele veșnice, încheindu-și călătoria pământească — o viață care l-a trecut prin focul persecuției, l-a înălțat prin cunoaștere și a rămas întipărită în istorie ca o pildă de credință, demnitate și slujire.

A fost înhumat pe 2 septembrie 2005, la Mănăstirea Brâncoveanu, Sâmbăta de Sus, România. Ceremonia de înhumare a fost oficiată în biserica nouă a mănăstirii de către un sobor de ierarhi condus de Patriarhul Teoctist. Trupul său a fost așezat în una dintre criptele din incinta mănăstirii, deoarece este considerat cel de-al treilea ctitor al lăcașului de cult. La această mănăstire, sub îndrumarea sa directă, între anii 1985 și 2005, a fost restaurat și extins ansamblul monahal de la Sâmbăta de Sus, fiind ctitorul Academiei Teologice, bibliotecii și a noilor corpuri de chilii.

Concluzii:

Născut în Basarabia, a purtat întreaga viață amprenta identitară a spațiului natal, ducând cu sine frumusețea sufletului basarabean și păstrând spiritualitatea noastră românească. Parcursul său educațional și teologic de excepție, a pus bazele unei pregătiri intelectuale de înaltă ținută academică (la Chișinău, București, Cluj și ulterior studiile de doctorat la Oxford), rar întâlnite în mediul clerical din perioada comunistă.

Anii de persecuție, închisoare și muncă silnică din perioada regimului comunist i-au călit caracterul și credința. Prin experiența detenției politice, a lăsat un exemplu de rezistență morală și tărie duhovnicească, care ne pune în față un model al rezistenței și al curajului de a rămâne statornic și puternic ancorat în valorile credinței, în pofida greutăților și a încercărilor.

Ca Episcop al Buzăului și ulterior ca Mitropolit al Ardealului, a demonstrat o abilitate diplomatică remarcabilă, reușind să protejeze patrimoniul bisericesc și să mențină viu duhul teologic în vremuri de restriște pentru Biserică și de cenzură.

A fost un om de o cultură vastă, autor a sute de studii de teologie, istorie bisericească, omiletică, dar și de proză și eseu. Scrierile sale se disting prin rigoare academică, profunzime duhovnicească și un stil literar elegant, bine articulat. În scrierile sale a demonstrat că teologia nu este izolată de lume, ci trebuie să fie în dialog permanent cu literatura, filosofia și istoria. A contribuit decisiv la valorificarea și restaurarea patrimoniului cultural-bisericesc din Transilvania și la consolidarea conștiinței naționale la intersecția dintre milenii și la căderea regimului totalitar ateu din Europa.

Mitropolitul Antonie Plămădeală rămâne modelul ierarhului-cărturar care a știut să îmbine slujirea altarului cu slujirea culturii și a neamului, lăsând în urmă o operă teologică și istorică de o valoare inestimabilă pentru generațiile viitoare și fiind un model pentru generația noastră.

REZUMATE ALE COMUNICĂRILOR

MITROPOLITUL ANTONIE PLĂMĂDEALĂ ŞI UN DOCTORAT HONORIS CAUSA. - UN EPISOD INEDIT -

† Dr. VISARION BĂLŢAT
Episcopul Tulcii

Acest studiu prezintă un episod inedit din viața Mitropolitului Antonie Plămădeală al Ardealului (originar din Basarabia), cu ocazia centenarului nașterii sale. Mitropolitul Antonie a fost o personalitate marcantă a Bisericii Ortodoxe Române, un mare cărturar (autor a peste 45 de volume), ctitor de lăcașuri sfinte și de cunoștiințe, dar și un ecumenist recunoscut pe plan internațional.

În anul 1988, Facultatea de Teologie din Prešov (Cehoslovacia), prin binecuvântarea Mitropolitului Dorotei de Praga, i-a acordat titlul academic de *Doctor Honoris Causa* pentru meritele sale teologice și publicistice. Deși primise aprobările inițiale de la Departamentul Cultelor din România și avea viza de călătorie pregătită pentru ceremonia din ianuarie 1989, autoritățile comuniste române i-au interzis subit plecarea. Pretextul invocat de regim a fost o presupusă acțiune anti-statală a Mitropolitului Dorotei — o acuzație falsă, de vreme ce acesta tocmai fusese omagiat oficial la Praga.

Interdicția a venit direct de la Elena Ceaușescu („Cabinetul 2"), care refuza posibilitatea ca un cleric român să primească distincții academice peste hotare. Forțat de situație, Mitropolitul Antonie a refuzat diploma printr-o scrisoare motivată formal prin suprapunerea cu o altă vizită oficială în Germania. Ierarhul a trăit acest refuz ca pe „una dintre marile sale umiliri", consemnând cu mâhnire episodul în documentele personale. Articolul se încheie cu un indemn la păstrarea vie a memoriei acestui mare cărturar și duhovnic al neamului românesc.

Cuvinte cheie: *Mitropolitul Antonie Plămădeală, Doctor Honoris Causa, Prešov (Cehoslovacia), regimul comunist, Departamentul Cultelor, Elena Ceaușescu, interdicție, ecumenism, Ardeal, memoria bisericească.*

CAUZA *MITROPOLIA BASARABIEI ŞI ALŢII CONTRA MOLDOVEI,* REPER INTERNAȚIONAL PENTRU LIBERTATEA DE RELIGIE ȘI MOMENT DE TURNURĂ PENTRU ROMÂNII ORTODOCȘI DIN REPUBLICA MOLDOVA

Pr. Ionuț-Gabriel CORDUNEANU,
vicar administrativ patriarhal

Hotărârea din 13 decembrie 2001 a Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza *Mitropolia Basarabiei și alții contra Moldovei* reprezintă, la 25 de ani de la pronunțare, un reper international pentru orice cercetător în domeniul libertății de religie.

Sintagma "*neutru și **imparțial***", existența autonomă a comunităților religioase și dreptul la protecția juridică a comunității religioase au fost pentru prima data utilizate în

această cauză istorică, ce este citată și în prezent ori de câte ori este vorba de dimensiunea colectivă a vieții religioase.

Pentru Mitropolia Basarabiei această cauză a dus la recunoașterea personalității juridice formale în anul 2002, însă abia după decizia Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova din 2004 Serviciul de Stat al Cultelor a început să emită certificatele de înregistrare pentru episcopiile sufragane. În noiembrie 2006 și Episcopia Basarabiei de Sud a primit Certificatul de înregistrare.

Cuvinte-cheie: *Mitropolia Basarabiei, cauză, comunități religioase, religie.*

MITROPOLITUL ANTONIE PLĂMĂDEALĂ, PRIETEN AL SFINȚILOR CONTEMPORANI

Pr. Alexandru BRICIU
dr., preot, Patriarhia Română
Redactor-șef Ziarul „Lumina" al Patriarhiei Române
E-mail: briciu.alexandru@gmail.com

Studiul cercetează relațiile Mitropolitului Antonie Plămădeală (1926-2005) cu personalități ale monahismului și teologiei românești canonizate recent de Biserica Ortodoxă Română. Pe baza corespondenței inedite, a mărturiilor autobiografice și a evocărilor contemporanilor, sunt reconstituite legăturile sale cu Sfinții Dometie de la Râmeț, Dumitru Stăniloae, Arsenie Boca, Cleopa și Paisie de la Sihăstria, Sofian Boghiu și Petroniu Tănase. Cercetarea evidențiază prietenia și experiența monahală comună, relația dintre profesor și ucenic, ocrotirea în timpul persecuțiilor comuniste, îndrumarea duhovnicească și colaborarea intelectuală și bisericească. Documentele din Arhiva Mitropolitului Antonie Plămădeală surprind continuitatea acestor legături din anii formării până în ultimele decenii ale secolului al XX-lea. Studiul propune astfel o perspectivă documentară asupra biografiei ierarhului, evidențiind rolul relațiilor personale și duhovnicești în configurarea slujirii sale.

Cuvinte-cheie: *Antonie Plămădeală; sfinți contemporani; monahism românesc; corespondență inedită; relații duhovnicești.*

DEMNITATEA PERSOANEI ÎNTRE CREDINȚĂ, CULTURĂ ȘI ȘTIINȚĂ. REPERE DE ANTROPOLOGIE CREȘTINĂ ÎN GÂNDIREA MITROPOLITULUI ANTONIE PLĂMĂDEALĂ

Arhim. dr. **Andrei IONIȚĂ**
Arhiepiscopia Romanului și Bacăului

Personalitatea Mitropolitului Antonie Plămădeală ocupă un loc distinct în istoria recentă a Bisericii Ortodoxe Române, prin îmbinarea vocației pastorale cu preocuparea pentru teologie, cultură, educație, istorie și patrimoniu. Membru de onoare al Academiei Române din anul 1992, autor al unei opere teologice și culturale vaste și ctitor al numeroaselor inițiative eclesiale și culturale, Mitropolitul Antonie a reprezentat tipul de ierarh pentru care slujirea Bisericii nu putea fi separată de responsabilitatea față de om și față de societate. Academia Română subliniază atât activitatea sa teologică și culturală, cât și preocuparea pentru

restaurarea locașurilor de cult, întemeierea muzeelor, restaurarea seminariilor și protejarea monumentelor religioase și istorice.

Studiul de față propune o lectură antropologică a câtorva teme majore din gândirea Mitropolitului Antonie Plămădeală: persoana, libertatea, responsabilitatea, cultura, slujirea și formarea omului. Demersul urmărește să pună aceste teme în dialog cu medicina și bioetica contemporană, fără a atribui retrospectiv Mitropolitului Antonie poziții pe care nu le-a formulat în terminologia bioetică actuală.

Ipoteza cercetării este aceea că reflecția sa asupra persoanei și libertății poate constitui un important punct de plecare pentru o antropologie creștină capabilă să dialogheze cu știința. Într-o epocă în care medicina și biotehnologia dobândesc posibilități fără precedent de intervenție asupra vieții, problema fundamentală nu mai este numai aceea a posibilității tehnice, ci și a responsabilității morale. Întrebarea „ce putem face?" trebuie completată prin întrebările „ce este bine să facem?" și „în folosul cui?".

În acest orizont, demnitatea persoanei devine punctul de convergență dintre teologie, cultură, medicină și bioetică. Omul nu este redus la organismul său biologic, după cum nici credința nu este chemată să substituie știința. Cele două domenii pot intra într-un dialog fecund atunci când centrul preocupării îl constituie persoana umană și binele acesteia.

Cuvinte-cheie: *Antonie Plămădeală, antropologie creștină, persoană, demnitate, libertate, responsabilitate, cultură, știință, medicină, bioetică, slujire, educație.*

LEONIDA PLĂMĂDEALĂ: TREI CEASURI ÎN IAD. PRESA VREMII DESPRE CONTRIBUȚIILE LITERARE ALE IERARHULUI

Costin CROITORU, dr. conf. univ.
Muzeul Brăilei „Carol I"
E-mail: costin_croitoru1@yahoo.com
ORCID ID: 0000-0002-4732-2301

Înaltul ierarh al Bisericii Ortodoxe Române Antonie (Leonida) Plămădeală, Mitropolit al Ardealului, membru de onoare al Academiei Române și reprezentant al Bisericii Ortodoxe Române în Consiliul Mondial al Bisericilor este posesorul unui cursus honorum îndeobște cunoscut, întrucât a fost asumat public, încă de la tunderea în monahism la Mănăstirea Prislop (1948). Deopotrivă, viața privată a satisfăcut interesul public încă din perioada refugiului (1944), prin prisma interviurilor, a romanului auto-biografic ori a jurnalelor publicate de membrii familiei, în special fratele Mihai Plămădeală. În tot acest context – și în cadrul general al lăudabilei inițiative de a evoca personalitatea uriașă a înaltului ierarh român, într-un simpozion științific internațional –, a aduce contribuții noi referitoare la oricare dintre avatarurile Mitropolitului Antonie Plămădeală este aproape imposibil. Am să încerc totuși să răspund acestei provocări, reiterând anumite indicii conservate în articole din presa vremii, pentru a creiona un profil literar al acelui care a fost definit drept promotor al culturii prin cult.

Cuvinte cheie: *Antonie (Leonida) Plămădeală, autor, scriitor, critic*

CORESPONDENȚA INEDITĂ A EPISCOPULUI ANTONIE PLĂMĂDEALĂ CU PREOTUL ANGLICAN DONALD ALLCHIN

Pr. Iancu DORIN-DEMOSTENE, dr.
Arhivele Patriarhale Române
E-mail: dorin.iancu84@gmail.com
ORCID ID: 0009-0000-6773-5034

În arhiva personală a preotului Anglican Arthur MacDonald (Donald) Allchin se află și o corespondență cu ieromonahul, apoi episcopul Antonie Plămădeală. Prima scrisoarea datează din perioada când viitoriul ierarh român se afla la Heythrop College, din Oxford, instituție de la care a obținut și titlul de doctor în Teologie în anul 1972.

Din corespondența purtată cu părintele Donald reies detalii despre activitatea comună a episcopului Antonie cu Sfântul Preot Mărturisitor Dumitru Stăniloae în afara României, despre proiectele editoriale ale vicarului patriarhal, precum și inițiativele privind relațiile eclesiastice din Biserica Ortodoxă Română și cea Anglicană. Antonie arată o bună cunoaștere a vieții spirituale din Oxford și mai ales a celei de la Mănăstirea Întrupării Cuvântului Fairacres, unde teologi români au ținut prelegeri pe diverse teme (Sf. Pr. Mărturisitor Dumitru Stăniloae, Pr. Prof. Ene Branișteș), iar maici din cadrul acesteia au vizitat România.

Cuvinte cheie: *Antonie Plămădeală, Donald Allchin, Sf. Pr. Dumitru Stăniloae, Anglia.*

DOUĂ ISTORII ALE CLERULUI CĂRTURAR: VLAD GEORGESCU ȘI ANTONIE PLĂMĂDEALĂ: CE LE LEAGĂ, CE LE DESPARTE

George ENACHE, dr., prof. univ.
Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați

Articolul compară două lucrări care au recuperat clerul românesc din secolele al XVIII-lea și al XIX-lea ca agent al culturii: Political Ideas and the Enlightenment in the Romanian Principalities (1750–1831) a lui Vlad Georgescu, apărută în engleză la Boulder în 1971, și Dascăli de cuget și simțire românească a lui Antonie Plămădeală, publicată la București în 1981 de un episcop ortodox în funcție. Le apropie corpusul — prefețele la cărțile de cult, traducerile, tipografiile mănăstirești, hrisoavele școlare — și o măsură comună: clerul este cântărit după producția lui culturală. Le desparte metoda: Georgescu urmărește evoluția conceptelor și stratifică social clerul, Plămădeală alcătuiește o galerie comemorativă de portrete în care clerul apare ca un corp unic. Deosebirea cea mai ascuțită privește motivul: istoricul laic păstrează clerului calitatea de cler, în vreme ce ierarhul afirmă că acești oameni nu au făcut niciodată ce au făcut pentru că erau clerici, ci ca români. Articolul semnalează și că termenul „secularizare” nu apare în cele 581 de pagini ale lui Plămădeală, verificând această tăcere pe capitolul consacrat monahului Sofronie Vârnav. Convergența celor două istoriografii asupra serviciului adus ca titlu al clerului la recunoaștere este ea însăși un rezultat.

Cuvinte-cheie: *cler românesc, iluminism, Vlad Georgescu, Antonie Plămădeală, istoriografie, secularizare, paisianism, istoria culturii.*

MITROPOLITUL ANTONIE PLĂMĂDEALĂ DESPRE BISERICA ORTODOXĂ DIN REPUBLICA MOLDOVA

Anatol PETRENCU, dr. hab., prof. univ.
Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău
UTM, Centrul Universitar „B. P. Hașdeu", Cahul
Membru de onoare al Academiei Oamenilor de Știință din România
E-mail: anatol_petrencu@yahoo.com
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-5449-1023

După căderea regimului comunist în România și dizolvarea URSS de rând cu alte probleme, a ieșit la iveală și chestiunea mitropoliilor: una subordonată Patriarhiei Române, cealaltă – Patriarhiei Rusiei. Mitropolitul Antonie Plămădeală (1926-2005), a analizat atent situația creată și a explicat convingător care trebuie să fie rezolvarea problemei. Astfel, la întrebarea scriitorului Anatol Ciocanu „De ce Biserica Ortodoxă Română nu cere la sânul ei episcopia din Chișinău", Mitropolitul Antonie a răspuns „Cine v-a spus că nu cere?" Și a continuat cu expunerea discuției pe care a avut-o în 1992 cu Patriarhul Moscovei Alexei al II-lea, căruia i-a spus: „Mitropoliile Basarabiei și a Bucovinei, din cadrul Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, n-au fost desființate niciodată... Noi toți care am plecat în 1944, din Basarabia n-am plecat definitiv, și nici n-am plecat în altă țară... Din punct de vedere canonic și istoric Biserica întregului teritoriu al Basarabiei și Bucovinei, provincii românești, face parte din Biserica Ortodoxă Română".

Cuvinte cheie: *Mitropolitul Antonie Plămădeală, Mitropolia Basarabiei*

EPISCOPUL MELCHISEDEC ȘTEFĂNESCU „APĂRĂTOR AL ORTODOXIEI", ÎN VIZIUNEA MITROPOLITULUI ANTONIE PLĂMĂDEALĂ

Aurel-Florin ȚUSCANU, dr. în istorie și filosofie
Arhiepiscopia Romanului și Bacăului,
Universitatea de Stat „Alecu Russo" din Bălți
E-mail: tuscanu65mai@yahoo.com
ORCID ID: 0009-0003-5932-6435

Comunicarea își propune să evidențieze modul în care Mitropolitul Antonie Plămădeală a receptat și valorizat personalitatea Episcopului Melchisedec Ștefănescu, una dintre marile personalități ale Bisericii Ortodoxe Române din secolul al XIX-lea.

Un reper esențial al acestei preocupări îl constituie participarea Mitropolitului Antonie, la împlinirea unui veac de la trecerea la cele veșnice a Episcopului Melchisedec, la manifestările comemorative desfășurate la Roman, în luna mai 1992, prilej cu care a susținut conferința intitulată „*Melchisedec Ștefănescu, apărător al Ortodoxiei*".

Pornind de la acest document, comunicarea analizează principalele dimensiuni prin care Mitropolitul Antonie Plămădeală îl definește pe episcopul academician Melchisedec: ierarh și păstor, teolog și cărturar, istoric și cercetător al trecutului Bisericii, precum și apărător al credinței ortodoxe și al valorilor spirituale și identitare românești.

Sunt evidențiate, de asemenea, semnificațiile pe care această recuperare a memoriei lui Melchisedec le dobândește în contextul relației istorice dintre Roman, Basarabia și Biserica Ortodoxă Română.

Cuvinte-cheie: *Melchisedec Ștefănescu; Antonie Plămădeală; Episcopia Romanului; Ortodoxia românească; Basarabia; istoriografia bisericească; identitate românească*.

MITROPOLITUL ANTONIE PLĂMĂDEALĂ, MEMBRU DE ONOARE AL ACADEMIEI DE ȘTIINȚE A MOLDOVEI

Ion XENOFONTOV, dr. conf. univ.
Universitatea de Stat a Moldovei

Articolul analizează rolul fundamental pe care personalitățile originare din spațiul basarabean (pruto-nistrean) l-au avut în panteonul științei și culturii naționale, cu un accent deosebit pe procesul de reintegrare valorică postbelică și recentă din ultimele decenii. Contextul sociopolitic favorabil de la sfârșitul anilor 1980 – definit de mișcarea de eliberare națională din RSS Moldovenească, prăbușirea URSS și Revoluția din 1989 din România – a permis restabilirea punților culturale. Acest climat a culminat cu semnarea unui acord istoric de colaborare științifică multidimensională între Academia Română și Academia de Științe a Moldovei la 31 octombrie 1990, depășindu-se astfel barierele impuse anterior de factorul politic de sorginte sovietică.

O dimensiune specifică a acestei noi epoci a recunoașterii academice a constituit-o alegerea unor iluștri savanți și oameni de cultură din Republica Moldova ca membri ai forului suprem de la București. Simetric, din perspectiva Academiei de Științe a Moldovei, perioada recentă s-a caracterizat printr-un efort simbolic de readucere „la baștină" a marilor personalități ale spiritualității și științei românești.

În acest cadru reparatoriu, anul 1992 a marcat recunoașterea oficială a două înalte fețe bisericești originare din Basarabia, devenite repere de vârf ale culturii: Mitropolitul Olteniei, ÎPS Nestor Vornicescu, și ÎPS Antonie Plămădeală (arhiepiscop al Sibiului și mitropolit al Ardealului, Crișanei și Maramureșului). Deja ales membru de onoare al Academiei Române la 10 noiembrie 1992, mitropolitul și teologul Antonie Plămădeală a fost primit în mod simetric în rândurile membrilor de onoare ai Academiei de Științe a Moldovei, consacrând simbioza culturală și spirituală dintre cele două maluri ale Prutului.

Cuvinte-cheie: *Antonie Plămădeală, membru de onoare, colaborare științifică, Academia de Științe a Moldovei, Academia Română.*

MITROPOLITUL ANTONIE PLĂMĂDEALĂ ȘI FUNDAȚIA GOJDU

Tetiana TOMA, lect. univ. dr.,
Facultatea Transfrontalieră, Universitatea „Dunărea de Jos" din Galați
tetiana.toma@ugal.ro

Fundația Gojdu, înființată prin testamentul marelui mecenat Emanuil Gojdu în 1870, a reprezentat una dintre cele mai importante instituții de sprijinire a culturii și educației tinerilor ortodocși români din Transilvania și Ungaria. După naționalizarea bunurilor patrimoniale de către regimul comunist din Ungaria și deceniile de blocaj diplomatic, problema recuperării și reactivării acestei moșteniri a redevenit actuală după anul 1989. În acest context post-decembrist, o figură centrală și un veritabil pilon al demersurilor de recuperare a memoriei și patrimoniului Gojdu a fost Mitropolitul Antonie Plămădeală al Ardealului, originar din Basarabia.

Cuvinte-cheie: *Fundația Gojdu, testament, mecenat, cultură, educație, ortodocși români, Mitropolit.*

MITROPOLITUL ANTONIE PLĂMĂDEALĂ – ALTARUL INIMII CĂRTURARULUI

Analiză sumară și doar de intuire a unei cercetări mai ample asupra literaturii spirituale, cu privire specială asupra operelor „Trei ceasuri în iad" și „Tradiție și libertate în spiritualitatea ortodoxă"

Pr.Prof.Univ. Dr. **Constantin NECULA**,
Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna", Sibiu

Studiul meu, un mic omagiu adus Vlădicului care mi-a dăruit Hirotonia întru preot, își propune să analizeze în linii strict generale parte din opera literară și teologică a Mitropolitului Antonie Plămădeală, una dintre cele mai proeminente personalități ale Bisericii Ortodoxe Române din a doua jumătate a secolului al XX-lea. Dincolo de demnitatea sa ecleziastică, Antonie Plămădeală a rămas în conștiința culturii române ca un cărturar de o rară complexitate, un spirit enciclopedic ce a reușit să îmbine profunzimea trăirii mistice cu rigoarea cercetării științifice și originalitatea actului beletristic. Altarul inimii sale a fost spațiul în care s-au întâlnit credința neclintită în Hristos și pasiunea devotată pentru adevărul istoric și frumosul literar.

Într-o perioadă marcată de presiunile ideologice ale regimului comunist, Mitropolitul Antonie a înțeles că supraviețuirea spirituală a neamului depinde structural de păstrarea culturii și a valorilor constitutive ale identității naționale. Scrierile sale nu reprezintă doar simple exerciții teoretice, ci mărturii vii ale unui zbucium existențial superior, în care libertatea conștiinței se confruntă permanent cu constrângerile realității istorice. Prin urmare, analiza operei sale reclamă o grilă de lectură interdisciplinară, capabilă să evidențieze punțile pe care acesta le-a aruncat între teologie, filozofie și literatură.

Cuvinte-cheie: *Vlădic, Biserica Ortodoxă Română, presiuni, cultură, cărturar, valori, identitate națională.*

ÎN VIZORUL SECURITĂȚII SOVIETICE: REPRESIUNEA PREOȚIMII ORTODOXE DIN RSS MOLDOVENEASCĂ ÎN PRIMII ANI POSTBELICI. STUDIU DE CAZ: PREOTUL IOAN CIOCHIRCĂ

Alexandru MALACENCO, dr. în istorie, cercet. șt. superior
Institutul de Istorie al USM
e-mail: malacencoalexandru@yahoo.com
https://orcid.org/0000-0002-2782-4849

Comunicarea analizează politica organelor sovietice de securitate față de clerul ortodox din RSS Moldovenească în primii ani de după reocuparea, cu accent asupra mecanismelor de supraveghere și represiune aplicate preoților care optau pentru păstrarea și afirmarea identității românești în contextul reinstaurării regimului sovietic. Cercetarea pornește de la premisa că, în condițiile sovietizării accelerate a Basarabiei, Biserica Ortodoxă și, în particular, o parte a clerului ortodox au constituit un important spațiu de conservare a

unor elemente ale identității lingvistice, culturale și spirituale românești. Această funcție a preoțimii a intrat în contradicție cu obiectivele autorităților sovietice, care au interpretat manifestările de atașament față de limba, cultura și tradiția românească prin prisma „naționalismului antisovietic”.

Investigarea științifică a subiectului se întemeiază pe documente de arhivă ale organelor sovietice de securitate din fosta arhivă a KGB a RSS Moldovenești, precum și pe materiale identificate în cadrul fondurilor Agenției Naționale a Arhivelor a Republicii Moldova.

Studiul de caz al preotului Ioan Ciochircă este valorificat nu ca o simplă biografie individuală, ci ca o microistorie care reflectă raporturile dintre clerul ortodox, care opta pentru păstrarea și conservarea culturii, identității, limbii și a spiritualității românești în Basarabia, și puterea sovietică în plin proces de reinstaurare în acest spațiu.

În acest sens, cercetarea propusă deplasează accentul de la analiza generală a politicii antireligioase sovietice către relația dintre religie, identitate națională și represiune, valorificând documente provenite nemijlocit din aparatul represiv sovietic.

Cuvinte-cheie: *Biserica Ortodoxă; spiritualitate românească; limba română; RSS Moldovenească; Basarabia; NKGB; identitate națională; represiune sovietică; perioada postbelică.*

REFLECȚII NAȚIONALE RELEVATE ÎN CORESPONDENȚA MITROPOLITULUI ANTONIE PLĂMĂDEALĂ CU PREOTUL AVVA PAUL MIHAIL ȘI PROTOIEREUL PETRU BUBURUZ

Pr. Viorel COJOCARU, doctor în filosofie, lector universitar,
Mitropolia Basarabiei,
Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”,
prviorelcojocaru@gmail.com
ORCID: https://orcid.org/0009-0008-6898-7709

Tot mai importante și actuale devin cercetările desfășurate pe corespondență și memorialistică, mai ales, cele cu profil religios din perioada sovietică. Este cunoscut faptul că multe din actele arhivistice din perioada sovietică sunt puse sub în balanța veridicității, deoarece multe din informațiile expuse în acele documente sunt false. Un factor important dominant, care ar releva adevărul istoric cade pe umerii corespondenţei personale și a jurnalelor, caietelor de memorialistică.

Studiul își propune să identifice formele de decodificare a mesajelor expuse în această dublă corespondență, pentru a identifica cele mai importante reflecții naționale. Unele din aceste mesaje au fost formulate cosmetizat, nefiind siguri în acele momente la ce instituție și pe ce mâină pot ajunge scrisorile. La aniversarea a 100 de ani de la nașterea Mitropolitului Antonie Plămădeală este importantă o cercetare minuțioasă nu doar a vieții personale și managerial-ecleziastice, ci și a conceptelor național-patriotice abordate în corespondența cu clerul basarabean. La baza acestei cercetări au stat mărturisirile Înaltpreasfinției Sale expuse în cartea de memorie „Basarabia”, tipărită la Sibiu, în 2003, cu puțin timp înainte de a pleca la cele veșnice.

În procesul cercetării s-au identificat două personalități bisericești din Basarabia, care au trăit în perioade și condiții diferite. Părintele doctor Avva Paul Mihail este cu 21 de ani mai în vârstă ca Înaltul Antonie. Părintele Paul nu a gustat din amărăciunea penitenciarelor

comuniste, chiar dacă ambii au fost nevoiți să se refugieze. Constatăm faptul, că ambii autori au trăit la maximă intensitate în perioada primară a repatrierii nostalgia după Basarabia. A doua personalitate, Protoiereul Petru Buburuz, este mai tânăr cu 11 ani decât părintele mitropolit, are la bază școală și experiență bogată în cadrul Bisericii Ortodoxe Ruse, și totodată, se afirmă printre persoanele cheie în procesul de redeşteptare națională începută încă din 1987. Corespondența aceasta este focusată pe evenimentele desfășurate înainte și după declararea independenței Republicii Moldova. Este interesantă și din perspectiva românismului această triplă conexiune Mihail – Plămădeală - Buburuz, cimentată pe ideile naționale și patriotice.

Metodologia cercetării se fundamentează pe epistologie, analizând interdisciplinar corespondența, aflată la intersecţia dintre religie, istorie, filosofie. Studiul epistolar are o mare importanță în științele umanistice, fiindcă creează punți dintre trecut și prezent, oferind detalii sentimentale, pe care documentele oficiale și manualele le omit.

Studiul va urmări, la final, identificarea conceptelor naționale abordate de cei trei autori chiar din prima sursă. Corespondența aceasta surprinde fenomene istorice și politice în timp real, oferind detalii despre unele evenimente elaborate în culise.

Cuvinte-cheie: *corespondență, părinte doctor, studiu, memorialistică, redeșteptare națională, mitropolit.*

MEMORIILE MITROPOLITULUI ANTONIE PLĂMĂDEALĂ DESPRE BASARABIA ȘI BASARABENI

Liudmila CHICIUC, dr. în istorie
Universitatea Tehnică a Moldovei
Centrul Universitar „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul
E-mail: chiciucl@yahoo.com
ORCID ID: 0000-0002-4111-6865

Studiul se referă la memoriile Mitropolitului Antonie Plămădeală dedicate Basarabiei și basarabenilor. Reflecțiile sale asupra trecutului trăit în Basarabia, alături de oamenii săi dragi, rude și apropiați, conturează un tablou emoționant și profund profetic asupra destinului dramatic al românilor dintre Prut și Nistru, pe care ierarhul l-a purtat ca o rană deschisă pe tot parcursul vieții. Născut în satul Stolniceni de pe Cogâlnic, Antonie Plămădeală (cu numele de mirean Leonida), a păstrat în scrierile sale autobiografice memoria unei copilării idilice, care a fost, însă, întreruptă brutal de drama istorică a anului 1940 și evenimentele ulterioare din 1944. Pagini de o mare intensitate emoțională evocă calvarul refugiului peste Prut, încercările disperate ale familiei de a scăpa din calea ocupației sovietice și sentimentul profund de dezrădăcinare trăit de sutele de mii de basarabeni alungați din vetrele strămoșești.

În centrul reflecțiilor sale asupra Basarabiei se află identitatea spirituală și culturală românească a acestui ținut alipit forțat unui alt spațiu geo-politic. Deși conștientiza durerea că Basarabia nu se mai afla fizic în granițele statului român, mitropolitul sublinia cu fermitate că apartenența sufletească, limba și credința basarabenilor au rămas nealterate. Cercetarea evidențiază textele și intervențiile sale, în care descrie poporul basarabean prin prisma unui martiriu tăcut, dar rezistent, evocând un neam greu încercat de deportări, asimilare și dezbinare bisericească, dar înzestrat cu o demnitate dârză și o credință strămoșească neclintită. La fel, cercetarea aduce în atenție personalități remarcabile din viața religioasă și culturală a Basarabiei, apreciate la justa valoare de către ierarh.

Memoriile Mitropolitului Antonie Plămădeală, expuse în diverse luări de cuvânt, dar mai ales, în volumul monografic cu titlul sugestiv *Basarabia* și în studiul *Refugiul. Deznădejde și speranță*, constituie nu doar o evocare nostalgică a locurilor natale, ci și un act de mărturisire canonică și națională. Mitropolitul Ardealului a rămas până la sfârșitul vieții un sprijin neobosit pentru studenții și ierarhii basarabeni, militând neîncetat pentru adevărul istoric și pentru restabilirea unității spirituale a românilor, păstrând Basarabia drept icoana de căpătâi a întregii sale activități teologice și cărturărești.

Cuvinte-cheie: *memorii, mitropolit, Basarabia, basarabeni, credința basarabenilor, locuri natale, activitate teologică*

PUNCTE DE CONVERGENȚĂ ÎNTRE ALEXANDRU BOLDUR ȘI ANTONIE PLĂMĂDEALĂ: SEMINARUL TEOLOGIC DIN CHIȘINĂU

Polina LUNGU, dr. conf. univ.
Universitatea Tehnică a Moldovei
Centrul Universitar „B.P. Hasdeu" din Cahul
E-mail: lungu.polina.usc@gmail.com
ORCID ID: 0000-0001-8581-2523

Seminarul Teologic din Chișinău nu a fost doar o simplă școală pentru istoricul Alexandru Boldur și Mitopolitul Antonie Plămădeală, ci matricea spirituală care le-a definit destinul academic și de conștiință. Ambii cărturari au urmat cursurile aceleiași instituții teologice. Alexandru Boldur a absolvit Seminarul Teologic din Chișinău în anul 1906, iar Antonie Plămădeală a studiat aici în perioada interbelică și în timpul celui de-al Doilea Război Mondial (1937–1944).

Alexandru Boldur a fost un „om de știință modest", căruia i-a fost hărăzit să trăiască între două epoci, „una muribundă și cealaltă nouă, născândă", având în viață drept scop principal „cercetarea și predarea istoriei omenești". După școala primară, în anul 1895 este admis la școala duhovnicească (spirituală) și, ca o continuare logică, urmează Seminarul teologic din capitala basarabeană pe care îl absolvește în anul 1906. Timpul a binevoit ca, în aceeași perioadă, în seminarul din Chișinău să studieze Pantelimon Halippa, Gheorghe Stîrcea, Alexie Mateevici, Theodor Inculeț, ca să numim câteva dintre figurile marcante ale vremii.

În timp ce Mitropolitul Antonie Plămădeală a studiat aici în perioada interbelică și în timpul celui de-al Doilea Război Mondial (1937–1944).

Educația primită în Seminar le-a deschis calea spre o activitate cărturărească de amploare: Boldur s-a afirmat ca un istoric de referință al Basarabiei, iar Plămădeală ca un teolog, istoric bisericesc și membru de onoare al Academiei Române. În scrierile și opera lor, ambii cărturari au menținut un respect profund pentru rolul pe care Biserica și instituțiile sale teologice din Chișinău l-au avut în păstrarea continuității spirituale a românilor basarabeni. Astfel Seminarul Teologic din Chișinău, le-a cultivat atașamentul față de valorile ortodoxiei și istoria neamului.

Cuvinte cheie: *Seminarul Teologic din Chișinău, valorile ortodoxiei, cărturari, matrice spirituală, figuri marcante*

ANTONIE PLĂMĂDEALĂ – PROMOTOR AL MEMORIEI ISTORICE ȘI AL IDENTITĂȚII CULTURALE ROMÂNEȘTI: VALENȚE EDUCATIVE PENTRU PREDAREA ISTORIEI

Luminița MADJAR, prof. de istorie, gr. did. II
Gimnaziul-grădiniță „Maria Sarabaș”, s. Câșlița-Prut

Antonie Plămădeală ocupă un loc important în viața spirituală și culturală românească, fiind cunoscut atât pentru activitatea sa bisericească, cât și pentru contribuția sa la valorificarea istoriei culturii românești. Prin scrierile sale, a acordat o atenție deosebită personalităților care au contribuit la dezvoltarea limbii, învățământului și conștiinței culturale românești. Un exemplu relevant îl constituie volumul ,,Dascăli de cuget și simțire românească,, publicat în 1981, în care autorul evocă personalități ale culturii românești și evidențiază contribuția acestora la dezvoltarea societății. Prin asemenea lucrări, trecutul cultural poate fi înțeles nu doar ca o succesiune de evenimente, ci și ca rezultatul eforturilor unor oameni care au transmis mai departe limba, cartea și valorile comunității.

O altă preocupare importantă a lui Antonie Plămădeală a fost istoria limbii române și valorificarea documentelor istorice. Lucrările sale dedicate limbii și culturii românești, precum și cercetările referitoare la românii din Transilvania, evidențiază importanța documentării pentru înțelegerea trecutului. Documentele, corespondența și mărturiile scrise permit reconstituirea unor realități istorice, cu condiția să fie analizate critic și în contextul epocii. Opera sa prezintă interes și pentru predarea istoriei.

La clasă, aceasta poate constitui un punct de plecare pentru studierea personalităților culturale, analiza surselor istorice și realizarea legăturilor dintre istoria politică și cea culturală. Elevii pot fi încurajați să cerceteze documente, să identifice contribuția unor personalități și să formuleze concluzii susținute prin argumente. Pentru elevii din Republica Moldova, asemenea activități pot facilita înțelegerea legăturilor dintre istoria locală și evoluția mai largă a culturii românești. Totodată, ele contribuie la dezvoltarea gândirii critice și la formarea unei atitudini responsabile față de patrimoniul istoric și cultural.

În concluzie, contribuția lui Antonie Plămădeală constă și în preocuparea sa pentru păstrarea și valorificarea memoriei culturale românești. Studierea operei sale ne amintește că predarea istoriei nu trebuie să se limiteze la memorarea datelor și a evenimentelor, ci trebuie să-i ajute pe elevi să înțeleagă trecutul, să analizeze dovezile istorice și să aprecieze contribuția personalităților la dezvoltarea culturii.

Cuvinte-cheie: *memorie culturală românească, viață spirituală, cultură românească, lucrări, documentare, dezvoltarea gândirii critice.*

ANTONIE PLĂMĂDEALĂ, AMBASADOR AL CULTURII ROMÂNEȘTI PESTE HOTARE

Ion GHELEȚCHI, dr. în istorie
Universitatea Tehnică a Moldovei
Centrul Universitar „B.P. Hasdeu” din Cahul
Episcopia Basarabiei
ORCID ID0000-0002-5709-164X

Mitropolitul Antonie Plămădeală, a acționat ca un adevărat ambasador al culturii, teologiei și identității românești peste hotare. Studiind peste hotare între anii 1968 și 1971 la

Colegiul Iezuit *Heythrop College* din Marea Britanie, unde a urmat studii de doctorat s-a familiarizat direct cu teologia apuseană și cu limba engleză. Această perioadă i-a permis să construiască punți intelectuale directe între lumea academică britanică și patrimoniul teologic al Bisericii Ortodoxe Române

Fiind membru activ și vicepreședinte al Comitetului Central al CEB (Geneva) între anii 1975 și 1983, a susținut prelegeri, a redactat rapoarte și a reprezentat Ortodoxia românească la cele mai înalte foruri interconfesionale din Europa, America și Asia.

Pe parcursul anilor a conferențiat la universități de prestigiu din străinătate (Oxford, Cambridge, Paris, Geneva, Viena), aducând în atenția academică occidentală figura Părintelui Dumitru Stăniloae, mișcarea isihastă românească și valoarea tezaurului spiritual din Transilvania și Basarabia.

În calitate de cercetător și cărturar a studiat diverse documente din arhive importante din Vatican, Viena, Londra și Ierusalim. A adus în țară microfilme, manuscrise și documente inedite privind istoria românilor, pe care le-a editat și publicat ulterior (precum volumele dedicate mitropoliților Transilvaniei sau relațiilor diplomatice bisericești).

Cuvinte-cheie: *ambasadorul culturii și teologiei, punți intelectuale, lumea academică, patrimonial teologice, foruri interconfesionale.*

ÎNTRE ALTAR ȘI CATEDRĂ: IMPORTANȚA CULTURII TEOLOGICE ÎN CONDUCEREA BISERICII

Alexandru COCETOV, dr.
Profesor la Colegiul Politehnic din Bălți, Republica Moldova
alexcocetov@gmail.com

Articolul analizează importanța formării teologice solide în rândul clericilor aflați în funcții de conducere din cadrul Bisericii, evidențiind rolul cunoașterii teologice, al culturii generale și al reflecției intelectuale în exercitarea responsabilităților pastorale, administrative și misionare. Studiul de caz îl constituie personalitatea Mitropolitului Antonie Plămădeală, una dintre figurile reprezentative ale Ortodoxiei românești contemporane, recunoscut pentru pregătirea sa teologică, activitatea cărturărească, preocupările culturale și contribuția la viața Bisericii. Prin examinarea parcursului său intelectual și eclezial, articolul urmărește să evidențieze modul în care educația teologică aprofundată poate contribui la formarea unui lider bisericesc capabil să răspundă provocărilor spirituale, culturale și sociale ale epocii sale. Totodată, studiul subliniază necesitatea promovării excelenței academice și a formării teologice continue în rândul ierarhilor și al clericilor cu responsabilități de conducere.

Cuvinte cheie: *Antonie Plămădeală, educația teologică, pastorală, societate.*

TEMA „ISIHASMUL ȘI SFINȚIREA VIEȚII”, ABORDATĂ DE MITROPOLITUL ANTONIE PLĂMĂDEALĂ ÎN CARTEA „CHIPUL OMULUI ÎMBUNĂTĂȚIT”

Pr. Andrei APETREI, preot, consilier eparhial
Protopop de Cahul,
Episcopia Basarabiei de Sud

Mișcarea spirituală și culturală **„Rugul Aprins”** de la Mănăstirea Antim (București) a fost una dintre cele mai profunde fenomene de rezistență duhovnicească și renaștere isihastă din România secolului al XX-lea, activă în special între anii 1945 și 1948 (și clandestin până în 1958). Un rol catalizator l-a avut Părintele Ioan Kulîghin (Părintele Ioan cel Străin), refugiat rus din Chinovia Optina, care a adus la București o vie tradiție a rugăciunii inimii. Membrii grupului se adunau pentru a învăța și practica coborârea minții în inimă prin rugăciune neîncetată. În cadrul ședințelor grupului se conferența despre patristică, dogmatică, poezie mistică și artă sacră. Pe atunci tânăr teolog și student, Antonie Plămădeală, a fost adânc marcat de duhul și membrii acestei mișcări.

Mișcarea fost interzisă oficial în 1948, dar întâlnirile au continuat clandestin în chilia Părintelui Daniil Sandu Tudor și în casa lui Alexandru Mironescu. În anul 1958, Securitatea a declanșat o val de arestări masive. Membrii grupului au fost condamnați la zeci de ani de închisoare sub acuzația de „uneltire împotriva ordinii sociale”. Unul dintre cei condamnați a fost și Antonie Plămădeală.

Calvarul opresiunii comuniste a lăsat urme adânci în viața tânărului teolog Leonida (numele de mătanie Antonie) Plămădeală, care a fost urmărit, arestat și condamnat de regimul represiv pentru legăturile sale spirituale și intelectuale cu mișcarea „Rugul Aprins” și pentru atitudinea sa anticomunistă. Prin suferința din închisori, membrii „Rugului Aprins” au adeverit că învățătura isihastă nu era doar teorie, ci putere de a rezista în cele mai întunecate momente. Această moștenire a influențat direct întreaga teologie românească ulterioară, inclusiv scrierile Mitropolitului Antonie Plămădeală despre omul îmbunătățit și desăvârșirea prin isihasm. Antonie Plămădeală a fost cel care a promovat idea că isihasmul nu este o simplă metodă de rugăciune izolată în mănăstiri, ci motorul duhovnicesc al transformării omului și calea concretă de dobândire a sfințeniei.

Din scrierile Mitropolitului Antonie Plămădeală deducem că isihasmul reprezintă chintesența pedagogiei creștine: el oferă remediul interior prin care omul modern scunde din dezbinare, își regăsește chipul zidit de Dumnezeu și înaintează spre asemănare și sfințenie. Afirmația sintetizează ideea că sfințenia nu este un ideal irealizabil, ci starea firească la care este chemat omul contemporan pentru a-și depăși criza identitară și duhovnicească.

Cuvinte-cheie: *mișcare spirituală și culturală, „Rugul Aprins”, isihasm, sfințenie, scrieri, pedagogie creștină.*

PRINCIPALELE TEME ABORDATE DE MITROPOLITUL ANTONIE PLĂMĂDEALĂ ÎN „CARTEA OMULUI ÎMBUNĂTĂȚIT”

Pr. Petru VESTE, preot, consilier eparhial
Episcopia Basarabiei de Sud

În lucrarea sa ***„Biserica în slujba ecumenismului. Cartea omului îmbunătățit”*** (publicată în anul 1980), Mitropolitul Antonie Plămădeală dezvoltă o antropologie creștină orientată spre desăvârșirea morală și duhovnicească a omului în societate.

Conceptul de *„om îmbunătățit”* își are rădăcinile în termenul filocalic tradițional de *om* care a dobândit bunătatea ca stare ontologică, nu doar ca mască socială. Antonie Plămădeală preia această noțiune patristică și o adaptează limbajului modern, în acest context el vine să abordeze 5 mari teme sub forma unui eseu teologic și filosofic amplu, ca un răspuns la frământările omului modern și la provocările secularizării din a doua jumătate a secolului al XX-lea. Temele abordate precum:

- Desăvârșirea morală și duhovnicească („Omul Îmbunătățit”);
- Rolul Bisericii în societate și comunitate;
- Ecumenismul slujirii și dialogul creștin;
- Umanismul creștin versus secularizarea;
- Responsabilitatea morală a omului contemporan**,** nu sunt simple capitole izolate, ci alcătuiesc o arhitectură teologică unitară: un lanț cauzal prin care Mitropolitul Antonie Plămădeală leagă interioritatea duhovnicească a fiecărui credincios de impactul concret pe care Biserica trebuie să îl aibă în istorie.

Aceste abordări le regăsim în special în opera istoricului Cristian Sandache „*Mitropolitul Antonie Plămădeală. O micro-biografie intelectuală.”*

În viziunea Mitropolitului Antonie Plămădeală, *„Cartea omului îmbunătățit”* demonstrează că adevărata teologie nu se scrie doar în biblioteci, ci se trăiește la intersecția dintre rugăciunea personală și slujirea activă a societății.

Cuvinte-cheie: *teologie, biserică, morală, arhitectură teologică, rugăciune, „omul îmbunătățit”, societate.*

PERSONALITATEA PĂRINTELUI DANIIL TUDOR ÎN VIZIUNEA MITROPOLITULUI ANTONIE PLĂMĂDEALĂ

Ieromonah Paisie MUREȘAN,
Episcopia Basarabiei de Sud,
student gr. IES 2501, UTM, Centrul Universitar „B.P. Hasdeu” din Cahul

Lucrarea analizează figura charismatică a Părintelui Daniil Tudor (Sandu Tudor) și mișcarea duhovnicească „Rugul Aprins” prin perspectiva scrierilor Mitropolitului Antonie Plămădeală. Prisositul unei sinteze rare între elita intelectuală și asceza monahală, mișcarea de la Mănăstirea Antim (1945–1948) este văzută ca o renaștere isihastă menită să combată secularizarea și ateismul comunist.

Părintele Daniil Tudor a parcurs un drum complex — de la gazetar de avangardă la călugăr intransigent și martir în temnițele comuniste de la Aiud, unde și-a dat viața pentru credință în 1960. Mitropolitul Antonie Plămădeală subliniază importanța istorică a acestui grup, integrându-l alături de alte două mari mișcări duhovnicești ale secolului XX (cea din Țara Făgărașului condusă de Părintele Arsenie Boca și cea de la Slatina-Sihăstria condusă de Părintele Ilie Cleopa).

Moștenirea „Rugului Aprins” rămâne un reper fundamental al rezistenței spirituale prin cultură și rugăciune neîncetată.

Cuvinte-cheie*: părinte, mișcare duhovnicească, asceză monahală, temnițe comuniste, moștenire, rugăciune*

ANTONIE PLĂMĂDEALĂ: MEMBRU AL CELOR MAI ÎNALTE FORURI DE CULTURĂ ROMÂNEASCĂ

Ioan ZABALOTNIUC, secretar, Episcopia Basarabiei de Sud,
student gr. IES 2501, UTM, Centrul Universitar „B.P. Hasdeu” din Cahul

Personalitatea Mitropolitului Antonie Plămădeală se înscrie în rândul marilor ierarhi-cărturari care au contribuit la dezvoltarea vieții spirituale și culturale românești. Activitatea sa teologică și intelectuală a depășit cadrul slujirii bisericești, dobândind o recunoaștere deosebită în mediul academic și în instituțiile reprezentative ale culturii naționale. Un moment semnificativ al acestei consacrări l-a constituit alegerea sa, în anul 1992, ca membru de onoare al Academiei Române și al Academiei de Științe din Chișinău, confirmând prestigiul de care se bucura în spațiul cultural românesc de pe ambele maluri ale Prutului.

O altă dimensiune a angajamentului său cultural a fost reprezentată de apropierea de Asociațiunea Transilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român (ASTRA), instituție cu un rol fundamental în afirmarea conștiinței naționale și promovarea patrimoniului spiritual românesc. Prin interesul manifestat față de tradiția acestei asociațiuni și față de moștenirea Mitropolitului Andrei Șaguna, Antonie Plămădeală a continuat o tradiție reprezentativă pentru ierarhia ortodoxă transilvăneană, în care slujirea Bisericii s-a împletit cu susținerea educației și culturii naționale.

Recunoașterea personalității sale a avut și o dimensiune internațională, reflectată în participarea la manifestări ecumenice și în asumarea unor responsabilități în cadrul organismelor intercreștine. A fost membru al Comitetului Executiv al Consiliului Mondial al Bisericilor și delegat la Adunările generale ale Conferinței Bisericilor Europene, precum și la sesiunile Comisiei mixte de dialog teologic dintre Biserica Ortodoxă și Biserica Romano-Catolică. Prin aceste implicări, a contribuit la reprezentarea Ortodoxiei românești în dialogul teologic internațional.

Lucrarea evidențiază, așadar, consacrarea Mitropolitului Antonie Plămădeală în mediul academic și cultural românesc, cu accent asupra calității sale de membru de onoare al celor două academii și asupra relației cu ASTRA, repere care definesc locul său în istoria culturii și spiritualității românești.

Cuvinte-cheie: *Antonie Plămădeală; Academia Română; Academia de Științe din Chișinău; ASTRA; cultură românească; ecumenism.*